MASARYKOVA UNIVERZITA

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Homesharing z pohledu hostitelských rodin

Diplomová práce

BC. NATÁLIE KUBÍČKOVÁ

Vedoucí práce: PhDr. Mgr. Dana Zámečníková, Ph.D.

Katedra speciální a inkluzivní pedagogiky
Speciální pedagogika

Brno 2025

MUNI
PED

Bibliografický záznam

Autor:	Bc. Natálie Kubíčková Pedagogická fakulta Masarykova univerzita Katedra speciální a inkluzivní pedagogiky
Název práce:	Homesharing z pohledu hostitelských rodin
Studijní program:	PdF N-SPZP Speciální pedagogika, magisterský studijní program
Studijní obor:	Speciální pedagogika
Vedoucí práce:	PhDr. Mgr. Dana Zámečníková, Ph.D.
Rok:	2025
Počet stran:	101
Klíčová slova:	homesharing, odlehčovací služba, hostitelská rodina, pečující rodina, potřeby, motivace

Bibliographic record

Author: Bc. Natálie Kubíčková
Faculty of Education
Masaryk University
Department of Special and Inclusive Education

Title of Thesis: Homesharing from the perspective of host families

Degree Programme: PdF N-SPZP Special Education, Master's degree programme

Field of Study: Special Education

Supervisor: PhDr. Mgr. Dana Zámečníková, Ph.D.

Year: 2025

Number of Pages: 101

Keywords: homesharing, respite service, host family, caring family, needs, motivation

Anotace

Diplomová práce se zaměřuje na homesharing z pohledu hostitelských rodin, které poskytují službu rodinám s dětmi se specifickými potřebami. Teoretická část se zabývá pojmem homesharing, popisuje předpoklady úspěšného poskytování i jeho překážky. Představuje uživatele služby, hostitele, jeho roli a cestu homesahringem. Empirická část práce obsahuje přehledovou studii sloužící jako východisko pro výzkum a kvalitativní výzkum provedený pomocí polostrukturovaných rozhovorů s hostiteli. Cílem výzkumu je analyzovat zkušenosti hostitelů získané díky poskytování služby homesharing, a to v období rozhodování o zapojení se do poskytování služby, období příprav, párování a samotného poskytování.

Abstract

The thesis focuses on homesharing from the perspective of host families who provide services to families with children with specific needs. The theoretical part discusses the concept of homesharing, outlining the prerequisites for the successful provision and its obstacles. It introduces the service users, the hosts, their roles, and the homesharing journey. The empirical part includes a review study serving as a basis for the research, as well as a qualitative study conducted through semi-structured interviews with hosts. The research aims to analyze the experiences of hosts gained through providing the homesharing service, covering the period of decision-making about involvement, preparation, matching, and the actual provision of the service.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, s využitím pouze citovaných pramenů, dalších informací a zdrojů v souladu s Disciplinárním řádem pro studenty Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity a se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Brně 9. dubna 2025

.....
Bc. Natálie Kubíčková

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucí diplomové práce PhDr. Mgr. Dana Zámečníková, Ph.D. za odborné vedení, vstřícný přístup a ochotu poskytnout cenné rady. Poděkování patří také všem účastníkům výzkumného šetření, bez kterých bych svou práci nemohla vypracovat.

Obsah

Seznam obrázků 13

Seznam tabulek 14

Seznam pojmů a zkratek 15

Seznam příloh 16

Úvod 17

1 Homesharing 19

1.1 Pojem homesharing a jeho uživatelé 19

1.2 Předpoklady úspěšného poskytování služby 24

1.3 Překážky v poskytování homesharingu 26

2 Hostitelské rodiny 28

2.1 Hostitel a jeho role v homesharingu 28

2.2 Profily hostitelů 29

2.3 Cesta hostitelství 30

3 Homesharing z pohledu hostitelů 37

3.1 Cíle a metodologie výzkumného šetření 37

3.2 Charakteristika místa výzkumného šetření a výzkumného vzorku 42

3.3 Přehledová studie jako východisko pro výzkum 45

4 Analýza výzkumného šetření 57

4.1 Analýza polostrukturovaných rozhovorů 57

4.2 Závěry výzkumného šetření 79

4.3 Diskuze a doporučení pro praxi 82

5 Závěr 87

Použité zdroje 89

Příloha A Informovaný souhlas 95

Příloha B Tazatelské otázky pro rozhovor 98

Seznam obrázků

Obr. 1: Cesta hostitele (Pudlovská, Třešňáková & kol., 2024, s. 33) 36
Obr. 2: Schéma průběhu výzkumného šetření 42

Seznam tabulek

Tab. 1: Přehled zapojení výzkumného vzorku do homesharingu 45
Tab. 2: Shrnutí výzkumných studií..... 54
Tab. 3: Kategorie a kódy 58

Seznam pojmů a zkratek

ADHD	–	Porucha pozornosti s hyperaktivitou
IPA	–	Interpretative Phenomenological Analysis
PAS	–	Porucha autistického spektra
SFI	–	Support Family Intervention

Seznam příloh

Příloha A Informovaný souhlas 95

Příloha B Tazatelské otázky pro rozhovor 98

Úvod

Homesharing je odlehčovací služba určená pro rodiny s dětmi s postižením. Hlavním principem je poskytování podpory hostitelem, kterým může být jednotlivec, pár či celá rodina, a to v jejich domácím prostředí a bez finančního ocenění. Téma mi v současné době připadá aktuální, jelikož služba homesharing působí v České republice relativně krátce a povědomí o možnosti využití služby stoupá u pečujících rodin, ale hostitelských rodin je prozatím nedostatek.

Výběr tématu diplomové práce byl ovlivněn mým osobním zájmem o homesharing, který se začal objevovat po mém nástupu jako osobní asistentky do organizace poskytující sociální služby, která je zároveň doprovázející organizace homesharingu. Po vyhledávání informací k tématu jsem objevila, že zatím bylo uskutečněno malé množství výzkumů, obzvlášť cílených na hostitele. Tato skutečnost, společně s tím, že je služba homesharing v České republice relativně nová, jsem se rozhodla zpracovat na toto téma diplomovou práci, která by mohla být obohacující a přínosná.

Hlavním výzkumným cílem diplomové práce bylo analyzovat zkušenosti hostitelů získané díky poskytování služby homesharing, a to v období rozhodování o zapojení se do poskytování služby, období příprav, párování a samotného poskytování.

Diplomová práce obsahuje teoretickou a výzkumnou část. Teoretická část přináší přehled informací nezbytných pro porozumění problematice a obsahuje dvě kapitoly. První kapitola je zaměřena na pojem homesharing a jeho aktéry. Popisuje hlavní cíle a záměry služby, cestu homesharingu z Irska do České republiky a její vztah s komunitou. Dále se věnuje předpokladům úspěšného poskytování služby a jeho překážkám. Druhá kapitola se věnuje hostitelům a jejich roli v poskytování služby homesharing. Popisuje podmínky a předpoklady pro to, stát se hostitelem, právy a povinnostmi hostitele a jeho cestu homesharingem. Teoretická část byla vypracována na základě přehledu odborné literatury a dalších relevantních zdrojů.

Výzkumná část obsahuje čtvrtou a pátou kapitolu. Nejprve je stanovena hlavní výzkumná otázka, ze které vyplývá pět dílčích výzkumných otázek. Součástí výzkumné části je přehledová studie, která slouží jako východisko pro výzkum. Výzkumné otázky jsou zodpovězeny díky kvalitativnímu přístupu, konkrétně polostrukturovaným rozhovorům a jejich

analýze. V závěrečné části práce lze nalézt diskuzi výsledků, limity výzkumného šetření a doporučení pro praxi.

1 Homesharing

První kapitola diplomové práce je zaměřena na pojem homesharing a aktéry jeho procesu. Popisuje hlavní cíle a záměry služby, cestu homesharingu z Irska do České republiky a její vztah s komunitou. V další části této kapitoly jsou rozepsány předpoklady úspěšného poskytování služby, které souvisí s jejími hodnotami a pilíři. Konec kapitoly je věnován překážkám v poskytování homesharingu.

1.1 Pojem homesharing a jeho uživatelé

Ve volném překladu znamená homesharing sdílený domov či sdílenou péči (Raichl & Vrzáková, 2023). Terminologie je v tomto jednotná, tedy všichni autoři vnímají homesharing stejně a jejich definice jsou obdobné. Podle McDonlada (2024) nabízí alternativu k tradičním odlehčovacím a pobytovým službám. Jedná se o službu určenou pro děti i dospělé s intelektovým postižením. V rámci homesharingu mají lidé s poruchou vývoje intelektu možnost využít krátkodobých nebo celodenních pobytů u osoby či celé rodiny, která je členem stejné komunity. Služba propojuje člověka a jeho pečující rodinu s jinou místní rodinou nebo osobou, která je pro účel poskytování služby vybrána a projde potřebným školením (*Home Sharing in Intellectual Disability Services in Ireland Ireland: Report of the National Expert Group Report of the National Expert Group*, 2016).

V rámci obnovy mezinárodní klasifikaci nemocí (*ICD-11 for Mortality and Morbidity Statistics*, 2024) se intelektové postižení, podle dřívější terminologie mentální postižení, označuje jako porucha vývoje intelektu. Vyznačuje se omezením intelektuálního fungování, což se projevuje například ve schopnosti percepce, paměti, porozumění, zpracovávání informací. Dále je narušeno adaptivní chování ovlivňující sociální (mezilidské interakce, sociální odpovědnost, dodržování zákonů a pravidel, viktimizaci), koncepční (aplikaci znalostí a komunikaci) a praktické dovednosti (pracovní, sebeobsluha, zdraví a bezpečnost, práci s penězi atd.) jedince (*ICD-11 for Mortality and Morbidity Statistics*, 2024). Porucha vývoje intelektu je podmínkou pro zařazení jedince do homesharingu, ale může být v kombinaci i s jiným druhem postižení či znevýhodnění (Černá & Pudlovská, 2024).

Člověk poskytující homesharing je označován jako hostitel, v případě rodiny pak hostitelská rodina. Bez těchto lidí by nebylo možné službu poskytovat. Umožňují dítěti či dospělému s postižením trávit čas u nich doma a starají se o něj jako o člena rodiny (Cramer & Carlin, 2007). Pravidelnost schůzek je vhodné nastavit alespoň na jeden den v průběhu čtrnácti dnů. Často jsou hostitelé zpočátku velice motivovaní a nabízejí, že by se s dítětem scházeli klidně jednou nebo víckrát týdně. S tím se musí zacházet opatrně, protože nikdy není problém schůzky přidat, ale pro dobrý vztah není úplně nejlepší kontakt ubírat (Ondrušková & Glaserová, 2024). Homesharing se v České republice řídí podle metodiky, která vznikla díky financování nadačním fondem Abakus a na jejím vytvoření se podílelo osm organizací poskytující homesharing (Pudlovská, Třešňáková & kol., 2024).

Mezi **cíle a záměry** homesharingu patří oddech pro rodiny, posílení rodinných vztahů, jak u rodiny pečující, tak u hostitelské rodiny, flexibilita v poskytování služeb, větší kontrola a přirozené životní podmínky i prostředí, což se velice liší od zařízeních sociálních služeb (McDonald, 2024).

Jelikož jsou podle Černé (Černá & Pudlovská, 2024) v České republice zapojovány do homesharingu prozatím pouze děti a mladí dospělí, bude dále v práci užíváno, pro osoby, kterým je služba poskytována, označení „homesharingové dítě“.

CESTA HOMESHARINGU DO ČESKÉ REPUBLIKY

Na prosazení služby homesharing v České republice má svůj podíl organizace Naděje pro děti úplňku sdružující rodiny s dětmi s poruchou autistického spektra (PAS), především její zakladatelé manželé Petr a Petra Třešňákovi, dále irská organizace poskytující homesharing s názvem Ability West společně s mentorem pro Českou republiku Brianem McDonaldem a nadační fond Abakus (Pudlovská & kol., 2021, Třešňák & Třešňáková, 2024). Manželé Třešňákovi jsou rodiče dívky s postižením, kteří pociťovali potřebu mít kolem sebe někoho, kdo je podpoří. Pomocnou ruku jim poskytli dva přátelé a v té době poznali rozdíl mezi sociálním zařízením a „neformální“ komunitní pomocí. To vedlo k cestě Petra Třešňáka do Irska, kde se setkal s homesharingem a budoucím mentorem pro homesharing Brianem McDonaldem (Třešňák & Třešňáková, 2024). Následoval prepilotní projekt, kterého se zúčastnili tři pečující rodiny, šest hostitelů a jeden hostitelský pár (Pudlovská & kol., 2021, Třešňák & Třešňáková, 2024). Homesharing se nadále rozvíjí

a roste. Důkazem je zapojení již osmi organizací, které se 31. října 2024 oficiálně sdružily díky zapsání Společnosti pro homesharing do spolkového rejstříku. Mezi sdruženými organizacemi jsou Centrum Orion (Královéhradecký kraj), Centrum pro komunitní práci střední Čechy (Středočeský kraj), LÍP A SPOLU (Liberecký kraj), MIKASA (Moravskoslezský kraj), Naděje pro děti úplňku (Praha), Rodinné Integrační centrum (Pardubický kraj), Slezská diakonie (Jihomoravský kraj) a Zet-My (Olomoucký kraj) (*Veřejný rejstřík a Sbírka listin: Ministerstvo spravedlnosti České republiky*, 2024, *Homesharing v Česku*, 2024). Účel Spolku vidí v zajištění kvality služeb, snadnější komunikaci mezi organizacemi i získávání nových kontaktů a vytvoření prostoru pro sdílení odborných zkušeností. Mezi další činnosti a cíle patří dodržování principů homesharingu, osvětová, vzdělávací, informační a poradenská činnost, inovace a rozvoj, advokační činnost, efektivní koordinace, podpora a propojování organizací (*Veřejný rejstřík a Sbírka listin: Ministerstvo spravedlnosti České republiky*, 2024). Jiným důkazem o růstu homesharingu v České republice je skutečnost, že další tři organizace z jiných krajů s homesharingem začínají, a to MAS Pošumaví (Plzeňský kraj), Autis Centrum (Jihočeský kraj) a Centrum Áčko (Zlínský kraj) (*Homesharing v Česku*, 2024).

KOMUNITNÍ ODLEHČOVACÍ SLUŽBA: HOMESHARING, PEČUJÍCÍ RODINA A SPOLEČNOST

Homesharing se označuje jako **komunitní odlehčovací služba** (*Hledá se 150 lidí, kteří pomohou rodičům dětí s postižením nabrat síly*, c2021-2024). Komunitní sociální služby prozatím nemají svou pevnou definici, o jejíž potřebném zakotvení v zákoně se projednává. Zaměřují se hlavně na potřeby jednotlivců a sociální začleňování. Umožňují lidem s postižením prožívat svůj život v blízkosti rodiny, kamarádů a sousedů. Díky tomu nedochází k vyloučení ze společnosti (Ombudsman, 2024). V zákonu č. 108/2006 Sb., zákonu o sociálních službách (§ 44, odst. 1) jsou definované pouze odlehčovací služby, a to následovně *„… terénní, ambulantní nebo pobytové služby poskytované osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném sociálním prostředí; cílem služby je umožnit pečující fyzické osobě nezbytný odpočinek“*. Řadí se pod služby sociální péče.

Důležitým aspekt toho, jak pečující vnímají svoji rodinu, může být způsob reakce blízkých osob, ale i celé komunity (Slowík, 2007).

Komunitu si můžeme představit jako místo, ve kterém by člověk měl naleznout ocenění, emocionální podporu a praktickou pomoc potřebnou v každodenním životě (Hartl, 1997). Je běžné, že má každá rodina nějaké potřeby. V případě, kdy se do rodiny narodí dítě s postižením, přibývají rodině i takzvané **specifické potřeby**. Mezi ně patří potřeba účastnit se běžného života ve společnosti, být v kontaktu s dalšími rodinami s podobnou či stejnou zkušeností a potřeba sociální podpory a pomoci (Slowík, 2007). Dokoupilová (et al., 2017) doporučuje pečujícím osobám nebát se přenést své starosti i na druhé a necítit se kvůli tomu provinile, zachovat a navozovat přátelské vztahy s lidmi mimo rodinné kruhy, využít podpůrné a svépomocné skupiny, možnou podporu, věnovat čas sami sobě a svěřit své dítě do péče někomu jinému, alespoň na krátkou chvíli.

V případě, kdy rodina není příliš úspěšná v řešení situací a komplikací spojených s postižením svého dítěte a zároveň mu není poskytována dostatečná podpora od jejich okolí, může jim hrozit sociální izolace, která má vliv i na vnitřní stabilitu rodiny (Slowík, 2007). Izolace může být podporována dlouhodobou péčí o člověka s postižením, což omezuje navazování sociálních kontaktů, a to vede ke vzdalování se od ostatních lidí (Dokoupilová et al., 2017). Pokud tedy rodina tápe, mohou jako možnost řešení využít alternativní možnosti péče. Nesmíme ale opomenout, že funkční rodinné prostředí je nenahraditelné z hlediska rozvoje osobnosti dítěte, uspokojení emocionálních a vztahových potřeb, vytváření vlastní identity a zajištění kvality života (Slowík, 2007). Mezi alternativní možnosti péče lze zařadit i odlehčovací služby, kde je jednou z možností, pro rodiny s dětmi s postižením, využití služby homesharing, kde péči o dítě přebírají hostitelé. Ti, jakožto dobrovolníci, podle Hricové, Urbana a Ondrášeka (2024) pomáhají docílit solidarity a sounáležitosti ve společnosti, a to svou ochotou a oddaností. To má podle autorů pozitivní vliv nejen na kvalitu života dobrovolníků a lidí, kterým poskytují podporu, ale také všech ostatních členů společnosti. Jedná se o prokázání solidární komunity mezi lidmi (Raichl & Vrzáková, 2023). Pro společnost je homesharing významný v získávání zkušeností s lidmi s postižením, což vede ke zbavování se předsudků (Třešňák & Třešňáková, 2024). Lze na něj nahlížet jako na snahu o sociální inkluzi, kterou můžeme chápat jako podporu a vytváření podmínek pro začlenění lidí s poruchou vývoje intelektu do vztahů, aktivit a života jeho místní komunity (Votoupal et al., 2022).

VÝZNAM HOMESHARINGU PRO PEČUJÍCÍ A DÍTĚ

Všichni členové rodiny z důvodů starání se o člověka se zdravotním postižením zažívají psychickou zátěž. Ovlivňuje rodinu po stránce emocionální, fyzické, sociální a ekonomické. Emocionální zátěž souvisí se zažíváním smutku, který může být vyvolaný například uvědomováním si rozdílů mezi dítětem a jeho vrstevníky. Fyzická zátěž závisí na skutečnostech, zda je zapotřebí vykonávat za dítě úkony sebeobsluhy, ale i na tom, jak jsou pečovatelé schopni najít si mezi staráním se o domácnost a o dítě i čas na kvalitní odpočinek (Gürhopur Turan & İşler Dalgıç, 2017 In Çolak & Kahriman, 2023; Sivrikaya & Çiftçi Tekinarslan, 2013 In Çolak & Kahriman, 2023; Timuçin, 2018 In Çolak & Kahriman, 2023; Ahmadizadeh et al., 2015 In Çolak & Kahriman, 2023). Dokoupilová et al. (2017) uvádí, že až u 55 % respondentů došlo během pečování o dítě se zdravotním postižením ke zhoršení jejich zdravotního stavu. **Pečující rodiče** mají díky homesharingu možnost odpočinout si, nabít síly a získat chvíli pro sebe. Je totiž velmi časté, že jsou pro ně vzácné i věci každodenních záležitostí (Raichl & Vrzáková, 2023). Volný čas získaný díky homesharingu dává pečujícím příležitost posílit vztahy s ostatními členy rodiny i přáteli, podpořit udržení zdravého rodinného klimatu, pracovat či vzdělávat se, věnovat se svým koníčkům, snížení dopadů plynoucích z dlouhodobého přetížení a necítit se na všechno sami. Ke vztahu k dítěti pečující rodiče využitím služby homesharing podporují separační proces a předchází možnosti vzniku nezdravých vazeb mezi nimi (Pudlovská, Třešňáková & kol., 2024).

Může se stávat, že se sama rodina izoluje od společnosti a neúčastní se společenských akcí. V důsledku toho vzniká pro rodinu sociální zátěž Ahmadizadeh et al., 2015 In Çolak & Kahriman, 2023). I z toho důvodu může být pro **dítě** přínosem možnost trávit čas v novém prostředí, získání nových zážitků a zkušeností, navazování nových vztahů, tedy trávit čas s někým jiným než svými pečovateli, a příležitost smysluplného zapojení do vlastní společnosti (Raichl & Vrzáková, 2023, Cramer & Carlin, 2007, *Home Sharing in Intellectual Disability Services in Ireland Ireland: Report of the National Expert Group Report of the National Expert Group*, 2016). Lidé s postižením potřebují místo soucitu silné empatické spojení s lidmi, což jim pomáhá překonat pocit izolace i sebelítosti (Stocker, 2002 In Oberholzer, 2019). Homesharing, podle Pudlovské, Třešňákové & kol. (2024) dítěti s intelektovým postižením zlepšuje kvality života. Lidský rozkvět, který pozitivně ovlivňuje kvalitu života člověka, totiž nezávisí na vysoké úrovni intelektuální funkčnosti, ale podle Selingmana (2011

In Oberholzer, 2019) k němu přispívají pozitivní vztahy, smysl, úspěch a pozitivní emoce. Na chaos v životě člověka s postižením má pozitivní vliv společenství, láska a přátelství. Vyvolává u něj vnitřní mír a důvěru v sebe sama namísto sebenenávisti (Vanier, 2008 In Oberholzer, 2019). Pudlovská, Třešňáková & kol. (2024) dále zmiňují, že homesharing dítěti s intelektovým postižením přináší možnost rozvíjet svou nezávislost, komunikační, sociální a adaptační dovednosti, nabití vyššího sebevědomí a podporu zdravé separace. To vše souvisí s podporou osamostatňování se a dokázání rodičům, v jaké míře bude jejich dítě schopné žít nezávazný život a zda bude možné jeho osamostatnění (Raichl & Vrzáková, 2023).

1.2 Předpoklady úspěšného poskytování služby

Pro ideální fungování služby homesharing a čerpání z jejich možností jsou důležité určité oblasti, na které je vhodné se zaměřit. Jednou z nich jsou vztahy mezi účastníky, které by měly být založené na vzájemném propojení, závazku vůči sobě a důvěře. Homesharing neznamená pouze sdílení domova, ale spíše sdílením života, jelikož se osoba s postižením stává členem rodiny. Z tohoto důvodu je velice důležité, aby vztahy mezi hostitelskou rodinou a člověkem s postižením byly pozitivní. V opačném případě by bylo pro účastníky složitější sdílet své životy v plném rozsahu, což by vedlo k omezení poskytování služby. Vytvoření a udržení dobrých vztahů ovlivňuje několik faktorů, a to pochopení motivace a důvodů být hostitelem, jisté předpoklady a soubor dovedností u hostitele, vytváření silného spojení, proaktivní plánování, zajištění vhodné podpory, pochopení vztahové dynamiky a vyvážení nezávislosti a podpory (Hole et al., 2015). To vše se zrcadlí v pevných základech homesharingu, na kterých služba závisí a bez kterých by se vše ostatní zhroutilo. Skládají se z **hodnot, pilířů** tvořených zásadami a z etického kodex určeného pro hostitele (Černá & Pudlovská, 2024). Z důvodu zaměření etického kodexu na hostitele, bude blíže popsán v kapitole věnující se hostitelům.

Třemi stěžejními **hodnotami** pro homesharing jsou bezpečí, respekt a partnerství, které úzce souvisí s důvěrou, kompetencemi, spoluprací, udržitelností a odpovědností. Na bezpečí lze nahlížet ze čtyř hledisek, a to fyzického emočního, sociálního a ekonomického. Z hlediska fyzického zahrnuje ochranu před zraněním i jinými hrozbami a přístup k základním lidským potřebám, které podle Ljubičiće (2014 In Ljubičić et al., 2023) mají lidé s postižením stejné jako ostatní lidé, jen k jejich

dosažení potřebují podporu. Emoční bezpečí se zaměřuje na pocit jistoty a pohody, stabilitu ve vztazích, volnost v bezstarostném sdílení pocitů i myšlenek a důvěru (Pudlovská, Třešňáková & kol., 2024). Podle Hole et al. (2015) je důležitá emocionální podpora, která zahrnuje vzájemnost, kdy si účastníci vyjadřují upřímné sympatie, přijetí, respekt a péči. Člověk s postižením totiž potřebuje zažívat kvalitní mezilidské vztahy, otevřenou komunikaci a pocit sounáležitosti, což u něho vede k pocitu bezpečí a vnitřnímu klidu (Hanáková et al., 2024). Je důležité, aby se osoby s postižením u hostitelů cítili v bezpečí (Hole et al., 2015). Dále z hlediska sociálního bezpečí zahrnuje přijetí sociální komunitou a vytváření tak společnosti podporující rovnost a spravedlnost. Z hlediska ekonomického představuje dostatečné zdroje na uspokojení potřeb a zajištění budoucnosti (Pudlovská, Třešňáková & kol., 2024).

Respekt, jako další hodnota, obsahuje otevřený a respektující přístup bez diskriminace či odsuzování. Patří sem uznávání důstojnosti, otevřenost k různorodosti, empatie, vzájemná slušnost a rovnost, ochrana práv a dodržování závazků vůči sobě. Hodnota v podobě partnerského přístupu je založena na spolupráci a aktivnímu zapojení všech aktéru do procesu homesharingu. Mezi důležité aspekty patří otevřená komunikace, rovnoprávnost, empatie a porozumění, respektování různorodosti, vzájemné učení se a sdílení odpovědnosti (Pudlovská, Třešňáková & kol., 2024).

Hodnoty napomáhají organizacím poskytujícím homesharing udržovat jedinečná specifika služby a řešit každodenní záležitosti odpovídáním si na etické otázky. V těchto případek se musí ujistit, zda dané řešení nebo odpověď na otázku odráží pevně dané hodnoty (Pudlovská, Třešňáková & kol., 2024).

Aby byli **pilíře** homsheringu pevné, musí dojít k uvědomění si, že se všichni musí cítit v bezpečí a mít jistotu, proto je důležitá ochrana a podpora pro rodiny a pomoc s umístěním. Všichni lidé i situace jsou specifické, to znamená, že jsou jedineční jak zúčastnění lidé, tak i jejich umisťování. V neposlední řadě je velice důležité úspěšné nalezení „páru“, respektování procesu bez vynechání žádné jeho části, přístup, v jehož středu je člověk a spolupráce multidisciplinárního týmu, který nastavuje péči o jedince (McDonald, 2024). V metodice pro doprovázející organizace od Pudlovské, Třešňákové & kol. (2024) se o sedm pilířů opírá bezpečí poskytované služby, které tkví v uvědomění si, že v centru homsharingu je člověk s postižením a jeho nejlepší zájem, respektující a partnerské vztahy, vědomá práce s motivací všech aktérů homesharingu,

podpora přirozeného osamostatňování jak člověka s postižením, tak i pečujících. Pro člověka s postižením jsou pro podporu osamostatňování klíčové obecné principy jako individualizace procesu, respektující a partnerský přístup (Klimešová et al., c2021). Mezi další pilíře spadá, že nikdo na nic není sám, ale aktéři fungují jako tým, usilování o dlouhodobé udržení spolupráce s pravidelnými setkáními a dodržování postupů jednotlivých fází homesharingu, které se pravidelně revidují (Pudlovská, Třešňáková & kol., 2024).

1.3 Překážky v poskytování homesharingu

Mezi hlavní problémy lze zařadit delší čekací listiny pečujících rodin jejichž potřeby nejsou uspokojovány a neustálá potřeba náboru nových hostitelů (Cramer & Carlin, 2007, McDonald, 2024). Z tohoto důvodu může podle McDonalda (2024) vznikat riziko nesplnění vysokých očekávání, se kterými se často na organizace poskytující homesharing pečující obrací. Podle výzkumu Cramerová a Carlinové (2007) nejdéle většinou čekají na službu dospívající chlapci s PAS nebo "náročným chováním". Toto jako překážku vidí McDonald (2024), který zmiňuje, že spousta lidí s intelektovým postižením má vysoké nároky na podporu a velice komplexní potřeby, a proto jsou pro hostitele výzvou.

Krátkodobé přestávky, které homesharing pečující rodině nabízí, jsou závislé na vyhledávání vhodných hostitelů (Hanrahan, 2005). Přesto není v České republice zapojeno dostatečné množství hostitelů (Šafářová et al., 2024). V případě, kdy je zapojeno nedostatečné množství hostitelů, není možné, aby služba fungovala, protože nebudou lidi, kteří by ji poskytovali (Raichl & Vrzáková, 2023). Nedostatek dobrovolníků v sociálních oblastech, lišící se v jednotlivých regionech, jako výzvu vnímá také Hricová & Urban (2024), kteří dále zmiňují nedostatek financí a lepší koordinaci projektů. I když služba v České republice funguje již několik let, zatím se stále řadí mezi nové a není tolik známá. Proto je potřeba o ní informovat, a to jakýmikoliv způsoby. Pro informační kampaň a osvětu společnosti se využívá tisk, web, média, sociální sítě, rozhlas, televizní stanice, besedy, osobní setkání. Cílem je vytvořit povědomí o službě homesharing, o jejím významu a možnosti zapojení. Mezi další činnosti homesharingu patří náborová kampaň, která slouží k oslovení co možná nevyššího počtu lidí s cílem získat hostitele, kteří se skutečně zapojí do poskytování služby. Nejprve je potřeba zjistit, kdo by mohl mít o hostitelství

zájem, na jakou věkovou skupinu by se kampaň měla zaměřovat, co poskytování služby může nabídnout, čím motivovat, kde hostitele hledat a jak je oslovovat. Důležité je i načasování, protože příprava hostitelů probíhá v organizacích většinou dvakrát ročně, proto je vhodné kampaň spustit asi 2 měsíce před jejím začátkem (Ondrušková & Glaserová, 2024).

McDonald (2024) doplňuje, že v současnosti v Irsku je jednou z překážek skutečnost stále neexistujícího právního předpisu, který by upravoval homsharing. Stejně tomu tak je i v České republice.

2 Hostitelské rodiny

Druhá kapitola diplomová práce se věnuje hostitelům a jejich roli v poskytování služby homesharing. Popisuje podmínky a předpoklady pro to, stát se hostitelem i jejich právy a povinnostmi. Další část pojednává o procesu, ve kterém se jednotlivec, pár či celá rodina stává hostitelem a jejich cestu poskytováním služby.

2.1 Hostitel a jeho role v homesharingu

Aby se člověk mohl stát hostitelem ve službě homesharing, musí splňovat některé **podmínky**. Může se jím stát trestně bezúhonný plnoletý člověk, který nemá výrazná zdravotní omezení, jak už fyzická či psychická. Dobrá zdravotní kondice je důležitá z důvodu nároků kladených péčí o dítě se zdravotním postižením. V neposlední řadě by hostitel měl být člověk, který v poskytované službě vidí smysl a je ochotný věnovat jí svůj čas (Raichl & Vrzáková, 2023). Hostitelem může bát jednotlivec, pár či celá rodina, na čemž se shodují všechny organizace poskytující homesharing a zmiňují to tak i ve své společné metodice. U poskytovatelů (hostitelů) nezáleží na předchozích zkušenostech s prací s lidmi s postižením, ale spíše na souboru dovedností důležitých pro práci s těmito jedinci (Hole et al., 2015). Pudlovská, Třešňáková & kol. (2024) uvádí, že by hostitel měl splňovat určité **předpoklady**, které přispívají k dobrému fungování služby. Mezi tyto předpoklady řadí trpělivost, ukotvenost ve vlastní osobnosti, rodině a zázemí, schopnost komunikace v rámci zpětné vazby a řešení problémů, empatii, schopnost sebereflexe, zodpovědnost, spolehlivost, vhodnou motivaci, být v souladu s hodnotami poskytované služby a dobrou zdravotní i psychická kondici. Na druhou stranu předchozí zkušenosti přispívjí k minimalizaci překvapení a k realističtějším očekáváním (Hole et al., 2015). Podle Slowíka (2022) totiž osobní postoje člověka, vůči lidem s jakoukoli odlišností, jsou významně ovlivňovány úrovní informovanosti o životě a situacích lidí s odlišnostmi, zkušenostmi získaných osobním kontaktem, komunikací s těmito lidmi a vlastním hodnotovým systémem, ve kterém se zrcadlí například způsob výchovy a vzdělávání, osobní zkušenosti, hodnoty.

Poskytování služby homesharing je založené na dobrovolné bázi. Hostitelé nejsou finančně odměněni za jejich práci a mají nárok pouze na příspěvek sloužící k úhradě nákladů (Pudlovská, Třešňáková & kol.,

2024). Můžeme tedy říci, že se ze strany hostitelů jedná o jakési dobrovolnictví, které podle Hricové, Urbana a Ondrášeka (2024) přináší do práce s lidmi osobní spojení a lidskost. Jsou neocenitelnými poskytovateli emocionální podpory a lidského kontaktu, čímž pomáhají chránit klienty proti osamělosti (Hricová & Urban, Ondrášek, 2024).

Hostitel jako poskytoval služby má svá **práva a povinnosti**. Jeho práva zahrnují získávání průběžných informací o situaci dítěte či dospělého, které jsou nezbytné pro poskytování homesharingu, jednání ostatních aktéru v souladu s hodnotami uznávanými homesharingem a získávání podpory pro roli hostitele, kterou mu má poskytovat doprovázející organizace. Mezi povinnosti patří dodržování dohod a odpovědnost za ně (Pudlovská, Třešňáková & kol., 2024). V tomto musí být spolehlivý. Například musí dodržovat čas a místo předávání dítěte nebo dohodnutý způsob trávení volného času. Je to prevence proti nejistotám a nedorozuměním (Ondrušková & Glaserová, 2024). Povinnosti dále obsahují vnímaní dítěte či dospělého jako sobě rovného a plnohodnotného člena domácnosti, povzbuzování ho ve vztahu ke komunitě a navazování kontaktů, informování o průběhu setkání (doprovázející organizaci i pečující) a skutečnostech důležitých pro další péči (Pudlovská, Třešňáková & kol., 2024). **Etický kodex**, jak už bylo zmíněno v kapitole 2.2 „Předpoklady úspěšného poskytování služby“, je určen pro hostitele a je postaven na respektu, toleranci, pochopení, ochraně důstojnosti a zájmů dítěte. Při volbě aktivit musí být respektovány zájmy dítěte, dále také jeho hranice, individuální možnosti a potřeby (Ondrušková & Glaserová, 2024).

2.2 Profily hostitelů

Pečující rodiče i ostatní, kteří se zajímají o homesharing, často zajímá, kdo jsou vlastně hostitelé. Bylo vypozorováno několik nejběžnějších typů lidí, kteří se stávají hostiteli. Každý z nich má svoje klady a rizika. Ne každý z hostitelů zapadá do konkrétního typu, ale bývá to časté (Švejdová Jandová, 2024 In Panáček & Švejdová Jandová, 2024, Pudlovská, Třešňáková & kol., 2024). Švejdová Jandová (2024 In Panáček & Švejdová Jandová, 2024) popisuje 3 hlavní typy hostitelů, které též popisuje, a navíc i pojmenovává Pudlovská, Třešňáková & kol. (2024, s. 90-93):

1. Typ: **„Mateřský zakotvený“** - Lidé s rodičovskou zkušeností, kterým je 40 a více let. Mají dospívající či odrostlé děti. Většinou ženy, ale i muži. Stává se, že se zapojí pouze jednotlivec a postupem času se k němu připojí někdo z rodiny. Mezi klady lze zařadit, že jsou často spolehliví, zkušení, pečující, rozhodní a stálí. Rizika zahrnují možnost zvýšení nároků ve vlastní rodině (péče o stárnoucí rodiče, příchod vnoučat) nebo nevyžádané rady.

2. Typ: **„Střelec“** – Single muži a ženy ve věku mezi 25 a 40 lety. Klady zahrnují spoustu nápadů, energie, nadšení, jsou zábavní a aktivní. Rizikem je vyhasnutí nadšení, které bylo impulzivní, nevelká rozhodnost, obtížnost dodržování termínů, zdroj obav u rodičů (např. moc energické a nebezpečné nápady). Střelec **„na volno“** je člověk, který hledá sám sebe a svoji cestu životem. Podle Ondruškové & Glaserové (2024) se jedná o mladé lidi, třeba i studenty. Střelec **„nohy na zemi“** je ukotvenější člověk z manažerské pozice, který má vše, ale chce dělat něco, co dává smysl.

3. Typ: **„Pár“** – **„Mladý bezdětný pár“** vstupuje se zakázkou dělat něco dobrého pro společnost a vyzkoušet si, jak fungují a co vydrží. **„Zralý manželský pár“** je podobný jako 1. typ, ale jsou v páru.

2.3 Cesta hostitelství

Aby se člověk dostal od přemýšlení o homesharingu k domluvení nezávazné informační schůzky a eventuálně až k fázi přípravy a poskytování služby homesharingu, musí u něho zapůsobit nějaká **motivace**. Motivace, z latinského slova „movere“ znamenající pohybovat se, dokáže člověka přimět učinit určité rozhodnutí zapojit se, vynaložit úsilí a vytrvat (Dörnyei & Ushioda, 2021). Motivací pro hostitele může být skutečnost, že se jedná o konkrétní formu pomoci dávající smysl a získávání nových zkušeností důležitých pro osobní přínos (Raichl & Vrzáková, 2023). Protože v případě, kdy člověku s postižením budeme naslouchat a přijmeme ho takového jaký je, otevřeme se tak obohacujícímu vztahu s ním (Oberholzer, 2019). Další motivací může být také získání zkušeností mít v rodině člověka s postižením a zjistit něco o životě s ním nebo pocit mít předpoklady k poskytování podpory člověku s postižením (Hole et al., 2015). Také Pudlovská, Třešňáková & kol. (2024) v metodice zmiňují

význam homesharingu pro hostitele, který vidí v obohacující vztah, smysluplném využití svého času, získání nové komunity soustředící se na homesharing, nových dovedností, zkušeností a schopností, jako empatie, tolerance, trpělivost a šanci poznat sám sebe. Ondrušková & Glaserová, (2024) tvrdí, že častou motivací je altruismus, touha pomoci rodinám a předešlé zkušenosti třeba s rodinou s dítětem s postižením či v rámci zaměstnání. Například v Britské Kolumbii (Kanada) je jednou z motivací být hostitelem finanční ohodnocení, tedy příležitost k výdělku (Hole et al., 2015). V České republice tomu tak není, protože hostitelé se do služby zapojují bez nároku na finanční ohodnocení, jak už bylo v práci jednou zmíněno. Další motivací by mohla být snaha o prevenci vyhoření v zaměstnání. Výzkum Metzgera (et al., 2024) prokázal, že pro zdravotníky a studenty zdravotnických oborů může být dobrovolnictví, tedy dobrovolné rozhodnutí věnovat svůj čas jiným potřebným lidem v komunitě, užitečné pro prevenci vyhoření. Samotné vyhoření je ale pro zahájení dobrovolnictví překážkou. Velkou motivací jim je pocit uspokojení, odpovědnosti vůči komunitě a touha něco změnit.

Úvodní rozhovor s hostiteli sjednává koordinátor homesharingu. Může být proveden, jak osobně, tak i online. Délka prvotního rozhovoru je asi 45 až 60 minut a probíhá za přítomnosti koordinátora, hostitele a průvodce (specialista na práci s rodinami). Ptají se hostitele, zda se hlásí jako jednotlivec, pár či celá rodina. I když se jedná o jednotlivce, je důležité se zeptat, kdo s ním žije v domácnosti nebo kdo patří do širší rodiny. Jelikož je snaha o to, aby byl homesharing dlouhodobou záležitostí, tak je nevyhnutelné to, že ovlivní všechny vztahy. Klade se tedy velký důraz na to, aby o hostitelství mluvili se svou rodinou a ptali se i na jejich názor. Cílem úvodního rozhovoru je získat základní údaje a informace o hostiteli, díky kterým lze zjistit praktické možnosti hostitele. Zjišťují se osobní údaje, motivace, jak se dozvěděl o homesharingu, zkušenosti, informace o rodině, zaměstnání ovlivňující časovou flexibilitu a tvorbu harmonogramu, náročnost zaměstnání, bydlení a jeho bezbariérovost, čas pro homesharing a možnost pravidelnosti, možnosti dopravy, od nichž se odvíjí vzdálenost bydliště potencionální pečující rodiny, zájmy a koníčky, fyzická a psychická odolnost. Hlavně je důležité dát prostor pro to, aby hostitel mohl popsat své představy o dítěti a aktivitách, jeho zdroje a obavy. Dále také poskytnout dostatek informací, protože každý z hostitelů přichází jinak informován. Během rozhovoru může hostitel pokládat otázky na to, co ho zajímá nebo mu není jasné. Po ukončení rozhovoru zasílá koordinátor informační email,

který obsahuje termín příprav (pokud už je daný), harmonogram a kontakty na osoby, na které se může kdykoli obrátit (Ondrušková & Glaserová, 2024).

Každý hostitel si musí projí **přípravou**, jejíž význam tkví v zajištění bezpečí v homesharingu, výběru vhodných hostitelů a snížení rizika předčasného ukončení spolupráce (Ondrušková & Glaserová, 2024, Pudlovská, Třešňáková & kol., 2024). Důležitým pojmem je karta hostitele. Do karty hostitele se zapisují osobní údaje a praktické možnosti hostitele, které jsou zjišťovány během úvodního rozhovoru. Slouží lektorům příprav, kteří mají jejím prostřednictvím možnost, před zahájením příprav, poznat hostitele, případně ho i kontaktovat. Lektory příprav jsou proškolení odborníci (Ondrušková & Glaserová, 2024). Jejich cílem je získat dostatek informací o hostiteli, poskytnout zájemci nástroje díky kterým dokáže sám vyhodnotit svou připravenost na roli hostitele, seznámit je se specifiky rodin dlouhodobě pečujících a jejich zátěží, vytvořit u nich představu o specifických potřebách dítěte a možnostech péče, přiblížit formální stránku služby a nastavit spolupráci mezi hostitelem a organizací, která se opírá o hodnoty homesharingu (Pudlovská, Třešňáková & kol., 2024).

Po přípravě vzniká **Osobnostní profil hostitele**, který vytváří lektoři. V procesu jeho tvorby je s ním seznámen i sám hostitel a má možnost se k němu vyjádřit. V organizaci je podkladem k párování s rodinou. Je nutné dodat, že ne všichni hostitelé, kteří začnou s přípravou, ji také dokončí, a ne každý kdo ji dokončí se stane hostitelem. Důvodem může být milné očekávání, které se od reality nakonec lišilo (Ondrušková & Glaserová, 2024). Při párování má důležitý význam **proaktivní plánování** na rozdíl od „krizových umístění“, která spíše podkopávají první úspěchy ve sdílení domácností. Proaktivní plánování zahrnuje poznávání osoby s postižením, sdělování očekávání, získávání úplných informací o dané osobě a plánování přechodného období. Získání dostatek informací před zahájením samotného homesharingu je cestou k vytvoření realistických očekávání a přípravě na budování nových vztahů (Hole et al., 2015).

Poté, co si hostitelé i pečující rodiny projdou přípravou, nastává **párovací panel**. Jedná se o schůzku odborníků z organizace a školitelů, kteří rodiny připravují. Může se jí zúčastnit i externista jako například psycholog, díky kterému je panel obohacen o přínosný pohled „z venku“. Párovací panel je dlouhou a podrobnou diskuzí, jejíž cílem je vybrat pro hostitele 2 až 3 vhodné rodiny. Zohledňují očekávání a potřeby rodin

i vzdálenost mezi nimi, která je důležitá kvůli dojíždění. Důležitou informací pro párování je přítomnost zvířat v rodině. Dítě může mít ze zvířat strach z důvodu špatné zkušenosti (Ondrušková & Glaserová, 2024). To zmiňuje i McDonald (2024) podle kterého v současné době probíhá revize Zprávy národní expertní skupiny z roku 2016, která slouží v Irsku jako metodika pro homesharing. Jedním z projednávaných bodů je, zda pes či jiné zvíře v domácnosti hostitelů nepředstavuje riziko pro dítě. Na závěr párovacího panelu je přiřazen k rodinám **adaptační průvodce**, jehož úkolem je provázet seznamování dítěte s hostitelem a zároveň pečujících rodičů s hostiteli. Role adaptačního průvodce je podporovat hostitele, aby se dokázal s dítětem sžít, navázat komunikaci a vytvářet vztah. Dodává jistotu všem zúčastněným a přispívá k odstraňováním případných obav. Sleduje, jak párování probíhá a přispívá k řešení momentů, které by se mohly stát problematickými (Ondrušková, 2024).

Vytváření spojení je snadnější, když se účastníci homesharingu znali ještě před poskytováním služby, měli nějaký vztah, který nadále budují. Pokud se účastnící předem neznali, je potřeba ho před vstupem do sdílené domácnosti vybudovat (Hole et al., 2015). K tomu slouží **seznamovací schůzky**, kterých může být několik. Hostitel nejprve navštíví pečovatelskou rodinu, aby měli možnost poznat dítě v jeho přirozeném prostředí. Tento přístup je důležitý i pro dítě, které se poprvé setkává se zatím cizími lidmi v prostředí, ve kterém se cítí bezpečně. Může se stát, že dítě odmítá nebo není připraveno navazovat vztah s někým novým. V tomto případě zasahuje adaptační průvodce a přichází s možnostmi řešení (Ondrušková, 2024).

Dalším krokem jsou **párovací schůzky**, během kterých si hostitel za přítomnosti adaptačního průvodce bere dítě k sobě. Ze začátku je možný vzdálenější dohled pečujících. Dítě má čas si postupně zvykat, ale záleží individuálně na něm, jak dlouho budou párovací schůzky. Tato fáze vyžaduje trpělivost. Po 3 až 6 schůzkách by mělo být jasné, zda párování vede k osamotnění poskytování homesharingu a podepsání smlouvy. Během této fáze párování se může stát, že někdo z účastníků zjistí, že v homesharingu nemůže či nechce pokračovat (Ondrušková, 2024).

Smlouva o homesharingové péči se podepisuje na poslední adaptační schůzce. Uzavírána je podle občanské ho zákoníku. Jedná se o smlouvu mezi rodinou dítěte a hostitelem, její součástí není organizace. Součástí smlouvy je **Plán péče** a výše úhrady nákladů spojených s homesharingovou péčí hrazená hostiteli ze strany rodiny (Ondrušková, 2024, Ondrušková & Glaserová, 2024). Plán péče, který se vytváří od prvotního

kontaktu s rodinou. Při jeho tvorbě se je potřeba přihlížet k individuálním potřebám, možnostem a omezením konkrétního dítěte v jednotlivých aspektech života. Plán je průběžně doplňován a aktualizován za pomoci adaptačního průvodce (Ondrušková & Glaserová, 2024).

Během poskytování služby homesharing je důležité sledovat **vztahy** mezi hostitelem a dítětem i pečující rodinou, které se časem mění. Pro prohlubování a zrání vztahu s dítětem jsou důležitá předem dobře nastavená pravidla a důkladná příprava. Zdravý vztah mezi rodinou a hostitelem je založen na vzájemném respektu a důvěře, přičemž je důležité mít jasně stanovené hranice a komunikovat otevřeně, jako partneři (*Homesharing je založený na vztazích*, c2021-2025). Citová pouta a vztahy jsou tvořeny a prohlubovány sdílením činností a společných chvil jako například procházky, káva v místní kavárně, oběd, návštěva kina, nákupy, sportovní aktivity. Pro udržení zdravého vztahu v domácnosti je důležité najít rovnováhu mezi podporou nezávislosti a poskytováním podpory. Vztahy, potřeby a cíle se u účastníků homesharingu v průběhu času mění a vyžadují nové projednání očekávání od vztahu (Hole et al., 2015).

Pro zajištění úspěchu je rozhodující **společný přístup a silný tým podporující jednotlivce**, a to nejenom osoby s postižením a pečující rodiny, ale i hostitele (Hole et al., 2015, Ondrušková & Glaserová, 2024). Podpora ze strany organizace je stálá, vždy dostupná a pro všechny (Ondrušková & Glaserová, 2024). V případě dotazů, problémů, obav či nejasností mají hostitelé i rodiče dítěte se specifickými potřebami možnost obrátit se na adaptačního průvodce i další členy homesharingového týmu. Sama organizace pravidelně kontaktuje a ověřuje, zda je vše v pořádku, s cílem včasného zachycení případných nejasností, které by se mohli čase přetvořit v hůře řešitelné problémy. Jako součást podpory se osvědčila společná setkání spárovaných rodin s hostiteli i nově zavedené společné setkávání hostitelů (Ondrušková, 2024). Hole et al. (2015) zmiňuje, že k podpoře lze využít vytvoření takzvaných Microboards, v překladu mikroporadny, které jsou navrženy na základě principů plánování zaměřeného na osobu, posílení postavení a individuálních přístupů k podpoře, jejichž cílem je zajistit bezpečí pro blízké osoby a také usnadnit plánování budoucnosti. Tvoří jí rodina, přátelé, podpůrní pracovníci, jiní odborníci a blízcí lidé z komunity. Ti se jako jeden tým snaží pomáhat člověku dosáhnout takového života, který si sám vybral, a to jak v přítomnosti, tak i v budoucnu (What is a Microboard, 2024). Model je tvořen formálním i neformální druhem podpory, která posiluje osobní vztahy

dítěte či mladého člověka, umožňuje vytváření sociálních vazeb a začlenění do komunity, poskytuje možnost vzdělávání či zaměstnání členům rodiny a radost ze života ve společnosti. Pozitivně působí na kvalitu života celé rodiny, a to na úrovni vztahů v rodině, podpory ze strany ostatních lidí a služeb souvisejících s postižením, volného času a radosti ze života. Pro rodiče zajišťuje dovednosti a znalosti pro podporu budoucnosti svého dítěte (Taylor et al., 2024).

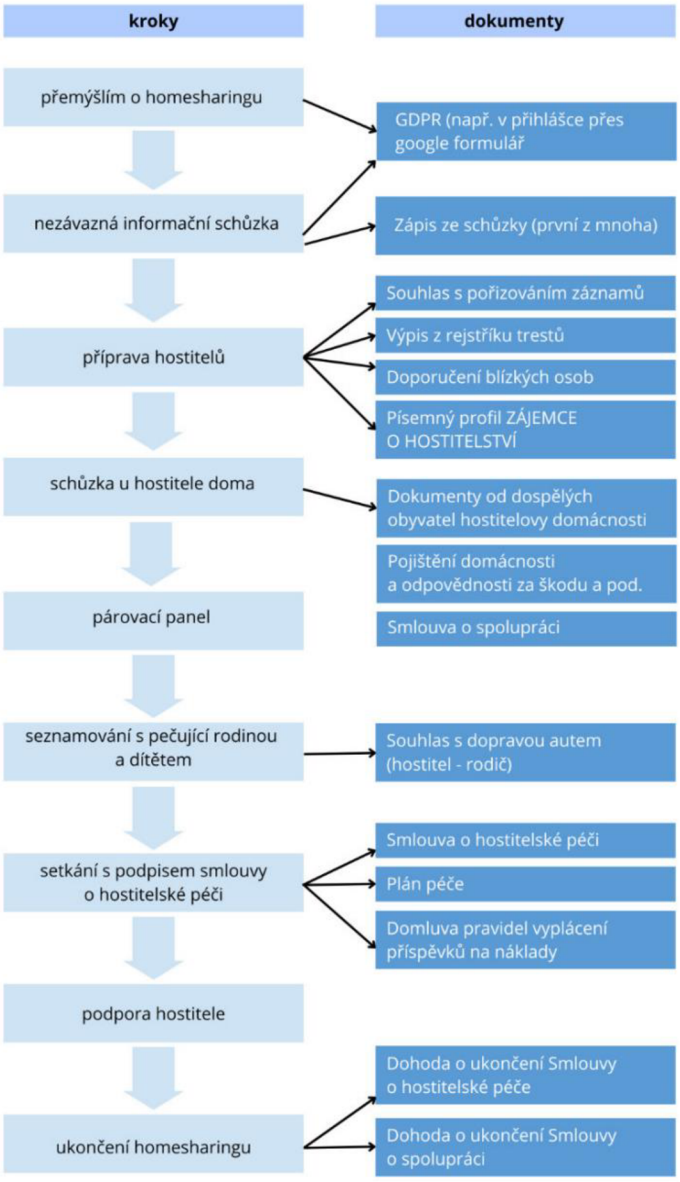

Obr. 1: Cesta hostitele (Pudlovská, Třešňáková & kol., 2024, s. 33)

3 Homesharing z pohledu hostitelů

3.1 Cíle a metodologie výzkumného šetření

Hlavním výzkumným cílem diplomové práce je analyzovat zkušenosti hostitelů získané díky poskytování služby homesharing, a to v období rozhodování o zapojení se do poskytování služby, období příprav, párování a samotného poskytování.

Výsledek výzkumného šetření přinese informace, které by mohly ukázat směr, jakým propagovat homesharing, a také motivovat a oslovovat potencionální hostitele či podpořit ty stávající.

Hlavní výzkumná otázka (HVO): Jak hostitelé analyzují své zkušenosti získané díky homesharingu?

Z hlavní výzkumné otázky vyplývají **dílčí výzkumné otázky (DVO)**.

DVO1: Jaké faktory ovlivňují motivaci hostitelů zapojit se do homesharingu?
DVO2: Jaké přínosy a dopady vyplývající z poskytování homesharingu identifikují hostitelé?
DVO3: Jak hostitelé vnímají vztahy s pečujícími rodinami a s jejich dítětem?
DVO4: Jaké potřeby vzniklé z poskytování homesharingu identifikují hostitelé?
DVO5: Jaká slabá místa identifikují hostitelé v realizaci homesharingu?

Dále došlo k transformaci dílčích výzkumných otázek na tazatelské otázky sloužící k rozhovoru s informanty. Tazatelské otázky lze nalézt v Příloze B.

Metodologie výzkumného šetření

V rámci výzkumného šetření byl zvolen design **kvalitativního výzkumu**, jehož jedním z přístupů je fenomenologický výzkum, který se zaměřuje na individuální vnímání určité zkušenosti různými jednotlivci (Hendl, 2023). Hlavním cílem je *„popsat a analyzovat prožitou zkušenost*

se specifickým fenoménem, kterou má určitý jedinec nebo skupina jedinců" (Hendl, 2023, s.132).

Nejčastěji používanou metodou pro sběr kvalitativních dat je **polostrukturovaný rozhovor** (Švaříček & Šeďová, 2014, Mišovič, 2019). Probíhá jako nestandardizované dotazování, které provádí výzkumník ku účastníkovi výzkumu za pomocí předem připravených otevřených otázek a témat vycházejících z hlavní výzkumné otázky (Švaříček & Šeďová, 2014). Výzkumník si během rozhovoru může zapisovat poznámky a postřehy do záznamového archu, které posléze využije během analýzy dat (Mišovič, 2019).

Diplomová práce je doplněna o **přehledovou studii**, která slouží jako východisko pro výzkum. Smyslem přehledové studie je zmapovat výzkumy, které pojednávají o námi zkoumaných oblastech a zjistit tak, co v nich již bylo vykonáno (Mareš, 2013).

3.1.1 Získávání dat

Kontaktování respondentů proběhlo v lednu 2025 prostřednictvím organizace poskytujíc homesharing. O výzkumu bylo hovořeno s ředitelkou organizace, která kontakt na výzkumníka předala průvodkyni pečujících rodičů. S tou byly nadále konzultovány záměry výzkumu diplomové práce a vhodní kandidáti na oslovení a požádání o zapojení. Kontaktování potencionálních respondentů provedla průvodkyně telefonicky na základě domluvených **kritérií**, která zahrnovala zkušenost osob získanou prostřednictvím služby homesharing, ať už jako aktivní hostitel nebo hostitel v procesu párování, dále souhlas s aktivní účastí v rozhovorech a ochota sdílet své zkušenosti a názory. Sdělila jim informace o zaměření výzkumu na zkušenosti hostitelů a zjišťovala, zda by byli ochotni se zapojit. Všichni oslovení, pět aktivních hostitelů a tři hostitelé v procesu párování, souhlasili, že jim výzkumník může zaslat další informace na email a telefonicky je kontaktovat, v určitý den a hodinu, pro domluvení rozhovoru a případnému zodpovězení otázek.

Pro rozhovor byla vytvořena **osnova otázek**. Podle Švaříčka & Šeďové (2014) by každý rozhovor měl obsahovat snadno zodpověditelné úvodní otázky navozující spontánní vyprávění, poté hlavní otázky tvořící podstatu výzkumu a ukončující otázky zajišťující neodbyté ukončení rozhovoru. Pro aktivní hostitele osnova obsahovala 5 úvodních otázek, 16 hlavních otázek a 2 ukončovací. Pro hostitele v procesu párování obsahovala 4 úvodní otázky, 16 hlavních a 2 ukončovací. Znění otázek lze

nalézt v přílohách diplomové práce. Dotazy byly tvořeny tak, aby díky nim následně docházelo k zodpovězení výzkumných otázek.

Při psaní práce byl kladen důraz na dodržení pravidel **etiky výzkumu.** Účastníci výzkumného šetření byli předem informováni o cíli výzkumu, jeho průběhu, nakládání se získanými daty a zpracování osobních údajů. Bylo jednáno v souladu se zásadami GDPR. Před provedením rozhovorů byly získány podepsané informované souhlasy od účastníků, které obsahují již zmíněné důležité informace pro zapojení se do výzkumu. Vzor informovaného souhlasu lze nalézt v Příloze A.

Samotné **rozhovory** proběhly v lednu 2025. Během rozhovoru byli respondenti v úvodu několikrát ujištěni o dobrovolnosti odpovídat, což pomohlo k vytvoření pozitivní atmosféry. Otázky byly pokládány z předem připravené osnovy a doplněny o navazující otázky, které podle Švaříčka & Šeďové (2014) slouží k doptávání se s cílem pochopit řečené, zabývat se důležitými tématy do hloubky a objasnění nepochopeného. Stávalo se, že se předem stanoveným otázkám měnilo pořadí podle směru, kterým se rozhovor ubíral. Některé zas nemusely být položeny, protože na ně respondent již odpověděl sám. Charakteristiku místa výzkumného šetření a výzkumného vzorku naleznete v kapitole 4.2.

3.1.2 Příprava a analýza dat

Prvním krokem byla transkripce, kterou můžeme rozumět převedení netextových dat, v tomto případě audionahrávek, do textové podoby. Pro výzkum byla zvolena takzvaná **doslovná transkripce** (Hendl, 2023, Mišovič, 2019), která byla provedena v únoru 2025. Během opakovaného poslechu nahrávek, za účelem jejich doslovného přepisu, byly znovu do záznamového archu zapisovány postřehy a informace, které se zdály důležité či se často opakovaly.

Pro analýzu dat byla zvolena technika **otevřeného kódování**. Součástí techniky jsou operace, během kterých dochází k rozebrání údajů na jednotky, jejich konceptualizaci, tedy pojmenování a opětovnému složení novými způsoby. Jednotkami lze rozumět slova, věty či odstavce, kterým přidělíme určitý kódy, které se následně propojí do kategorií (Švaříček & Šeďová, 2014).

Inspirace byla převzata z analytického postupu IPA (Interpretative Phenomenological Analysis), konkrétně z jeho fází. Nultou fází je **reflexe výzkumníkovy zkušenosti s tématem výzkumu**, která přiblíží výzkumníkův vztah k tématu homesharingu a motivaci zabývat se tímto

tématem. Pomůže k uvědomění si vlastní role v procesu výzkumu, a to i během interpretace získaných dat (Řiháček et al., 2013). **Reflexe výzkumníka:** O homesharingu jsem **poprvé slyšela** během bakalářského studia v roce 2022, kdy jedna ze spolužaček mluvila o tom, že se její maminka zapojila. Nevěnovala jsem tomu tématu větší pozornost, proto jsem v tu dobu stále nevěděla o co jde.

V roce 2023 jsem **začala pracovat** v organizaci **jako pracovnice v sociálních službách**, konkrétně osobní asistentka. Shodou náhod je právě tato organizace doprovázející organizací homesharingu. Začínalo se mi tedy toto slovo objevovat v životě častěji. Využila jsem možnosti, která mi od organizace přišla na email, a připojila jsem se 21.02.2024 k **online besedě** o této komunitní službě. Přítomna byla kontaktní osoba pro zájemce o hostitelství, kontaktní osoba pro pečující rodiny, speciální pedagožka logopedka a jedna z hostitelek. Během besedy bylo vysvětleno, co je to homesharing, na čem je postaven a jaké uznává hodnoty, odkud k nám přišel, kdo je to vlastně hostitel, jak homesharingový tým pracuje s rodinou, jaké má homesharing fáze a jak vypadá celá cesta hostitele s homesharingem. To byl pro mě klíčový moment, ve kterém jsem se nadchla pro homesharing jako sdílenou komunitní službu a chtěla jsem se mu věnovat více.

V rámci pilotáže jsem, před realizací rozhovorů s hostiteli, provedla několik **neformálních rozhovorů s pracovníky homesharingu**, díky kterým se prohloubil můj zájem. Měla jsem také možnost zúčastnit se odborné **konference s názvem Homesharing v České republice: Sdílená péče o osoby s intelektovým znevýhodněním**. Zde vystoupilo několik odborníků z českého prostředí homesharingu i irský odborník Brian McDonald. Bylo zde rozebráno hned několik témat od počátku homesharingu přes jeho průběh až k budoucím snahám a směřování. Závěrem konference byla pokřtěna nově vzniklá Společnost pro homesharing, z.s.

Jsem ráda, že díky psaní diplomové práce mám možnost prozkoumávat toto téma a bavit se s lidmi, kteří mají stejné nadšení jako já.

Prvním krokem analýzy získaných dat je **čtení a opakované čtení**, čímž chceme docílit vcítění se do respondent a získání aktivního zájmu o data. Následuje připisování **počátečních poznámek a komentářů**, které souvisí s částmi, které se jeví jako zajímavé a významné. Nezaměřujeme se pouze na informace o zkušenostech, ale také si sepisujeme otázky,

které nás během čtení napadají (Řiháček et al., 2013). První krok probíhal v průběhu února 2025.

V dalším kroku nepracujeme s celým textem, ale pouze s našimi poznámkami, díky kterým se začínají **vytvářet konkrétní témata, které budeme dále rozvíjet**. Volné počáteční asociace v podobě prvních vepsaných poznámek přetvoříme do jasnějších zachycení zkušeností respondenta. Následuje **hledání souvislostí napříč tématy**. To znamená objevování vzájemného propojení jednotlivých témat. Během práce s tématy se může stát, že se některá propojí v jedno a jiná úplně vymizí vzhledem k tomu, že nesouvisí s výzkumnými otázkami. Vzniknou nám témata nadřazená s jednotlivými podtématy (Řiháček et al., 2013). Tento vznik proběhne zápisem vzniklých témat pod sebe tak, jak se objevovala v textu, bude se s nimi dále pracovat a proběhne jejich formulace. Popsanou analýzu budu provádět u všech případů. Vytváření konkrétních témat a hledání souvislostí mezi nimi proběhlo v březnu 2025.

Po dokončení analýzy u všech případů následuje **hledání vzorců napříč případy.** Propojíme tím analýzy jednotlivých případů a hledáme souvislosti mezi zkušenostmi respondentů, což nás může dovést například k důležitým tématům, kterým je potřeba se více věnovat (Řiháček et al., 2013). Když různé části dat jednotlivých případů vyjmeme a dáme do souvislostí s ostatními, mohou vypadat náhle jinak. Může se tak stát, že z původně důležitých témat se stanou nepodstatné informace, a naopak okrajové naleznou uplatnění (Mišovič, 2019).

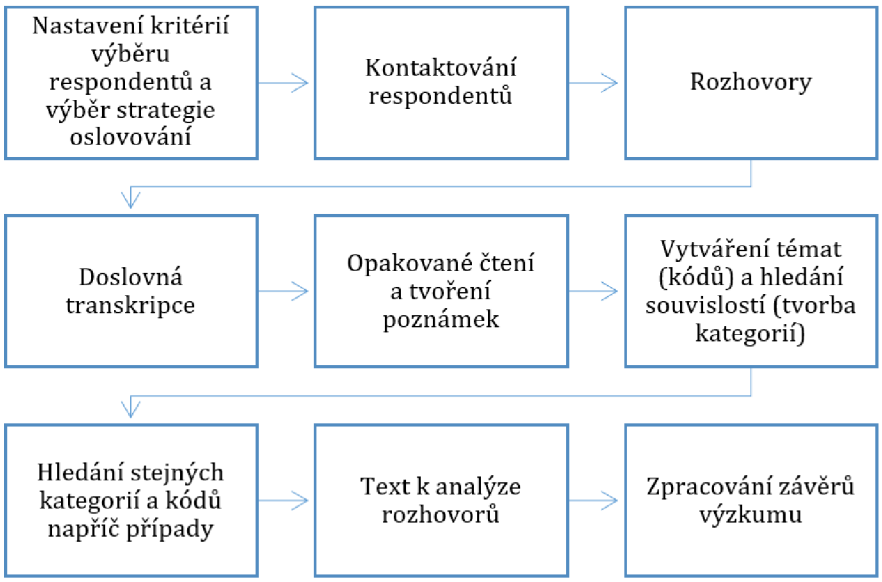

Obr. 2: Schéma průběhu výzkumného šetření

3.2 Charakteristika místa výzkumného šetření a výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek tvoří pět aktivních hostitelů a tři hostitelé v procesu párování. Celkem se výzkumu účastnilo 8 informantů. Pro zachování anonymity a větší přehlednost bylo na počátku realizace výzkumu jednotlivým respondentům přiděleno unikátní označení v podobě písmen abecedy, tedy A, B, C, D, E, F, G, H. Za těmito písmeny je dále doplňující označení, které nese informaci, zda je daný respondent aktivním hostitelem (_A) či hostitelem v procesu párování (_P).

Jeden z aktivních hostitelů poskytuje službu homesharing přes 2 roky, tři hostitelé přes 1 rok a jeden 7 měsíců. Hostitelé v procesu párování mají před sebou rozdílné fáze. U hostitele, který má přiřazené dítě 1,5 měsíce dochází k domlouvání prvních schůzek u hostitele doma. Hostitel s přiřazeným dítětem před 2 měsíci má před sebou první návštěvu dítěte u něho doma za přítomnosti pracovníka homesharingu. Třetího hostitele v procesu párování, kterému bylo dítě přiřazeno před třemi měsíci, čeká poslední návštěva homesharingového dítěte u něho doma za přítomnosti pracovníka homesharingu.

Výzkumné šetření, v tomto případě polostrukturované rozhovory, probíhalo způsobem, který si vybrali respondenti. Se sedmi hostiteli byl rozhovor veden v online podobě, konkrétně přes WhatsApp, a to kvůli omezeným časovým možnostem a vzdálenosti. Jeden z respondentů preferoval telefonické spojení.

KRÁTKÉ CHARAKTERISTIKY RESPONDENTŮ

Respondent A_A

Respondent žije sám. Má partnerku s dětmi. Homesharing probíhá u obou, ale převážně v bydlišti respondenta. Přípravou prošel respondent společně s partnerkou, a to v březnu 2023. Homesharing poskytují tedy v páru. Dítě jim bylo přiřazeno v červnu 2023. Homesharing poskytují 1 rok a 7 měsíců. O Homesharingu se dozvěděl ze sociálních sítí a poté si dohledával informace a narazil na dokument, který natočila organizace Děti úplňku.

Respondent C_A

Žije s manželem a pětiletou dcerou. Manžel se kvůli práci s homesharingovým dítětem nepotkává. Přípravou prošla pouze respondentka, a to na podzim 2022. Dítě bylo přiřazeno v červenci 2023. Homesharing poskytuje 1,5 roku. Dozvěděla se o něm z inzerátu v novinách, poté viděla dokument o homesharingu v televizi. Tato služba, potažmo slovo homesharing, se jí začala v životě objevovat víc a víc. Nakonec se zúčastnila přednášky o homesharingu, kde jí oslovil a řekla si, že bude fajn to zkusit.

Respondent D_A

Respondentka je rozvedená, má dvě dospělé samostatně žijící děti. Homesharingové dítě si bere ve chvílích, kdy ví, že nepřijedou její biologické děti na návštěvu. Přípravou prošla sama, a to na přelomu února a března 2022. Dítě jí bylo přiřazeno v prosinci 2022. Homesharing poskytuje sama již 2 roky a 1 měsíc. O službě se dozvěděla z Facebooku, líbil se jí ten nápad a zjistila, že by jí to zajímalo. Poté si dohledávala informace na webových stránkách organizací. Kontaktovala organizaci přes email a organizace ji volala nazpět.

Respondent F_A

Respondentka žije s manželem a dvěma syny ve věku 8 a 10 let. Přípravou prošla, z časových důvodů, pouze respondentka, a to na podzim roku

2022. Homesharing poskytují jako rodina. Dítě jim bylo přiřazeno v květnu 2023. Službu tedy poskytují 1 rok a 8 měsíců. O homesharingu se dozvěděla z inzerátu na Facebooku, poté si hledala dostupné informace a pročítala webové stránky a různé letáčky.

Respondent H_A
Respondentka žije s manželem a dvěma syny, kteří jsou v předškolním a mladším školním věku. Přípravou prošla pouze respondentka, a to na podzim roku 2023. Homesharing poskytují jako rodina. Dítě jim bylo přiřazeno v červnu 2024. Homesharing tedy poskytují 7 měsíců. O službě se dozvěděla z Facebookové kampaně, z videí natočených s Evou Holubovou.

Respondent B_P
Respondent žije s dcerou, kterou má ve střídavé péči. Do homesharingu se přihlásil začátkem února 2024, první rozhovory s organizací proběhly v březnu. Přípravou prošel pouze on. Probíhala od října do listopadu 2024. Homesharing poskytuje sám s dcerou. Exmanželka souhlasila s jejich účastí. Dítě jim bylo přiřazeno na začátku prosince 2024. Homesharing poskytují 1,5 měsíce. V procesu párování u nich nyní dochází k domlouvání prvních schůzek u hostitele doma. O homesharingu se dozvěděl z Facebooku a posléze získával informace z webových stránek organizací.

Respondent E_P
Respondentka má dvě dospělé samostatně žijící děti ve věku 32 a 29 let. Bydlí sama v panelovém domě. Přípravou prošla pouze respondentka, a to v květnu 2024. Dítě ji bylo přiřazeno v listopadu 2024. Homesharing poskytuje 2 měsíce. V procesu párování mají před sebou první návštěvu dítěte u hostitelky za přítomnosti pracovníka homesharingu. Dozvěděla se o službě z Facebooku a posléze i ze zpravodaje vydávaného v jejím bydlišti. Další informace získávala přímo z webových stránek organizace.

Respondent G_P
Respondentka žije se třemi dětmi ve věku 12, 10 a 5 let. Zapojila se v červenci 2022. Přípravou prošla pouze ona, a to začátkem roku 2023. Prodleva mezi zapojením se a přípravou byla způsobena rušením termínů příprav jak ze strany homesharingu, tak respondentky. Homesharing sice poskytuje sama, ale už se týká i její rodiny celkově. Po absolvování

přípravy jí bylo přiřazeno dítě, se kterým nedošlo k procesu párování z důvodu odmítnutí ze strany respondentky, z důvodu nesouladu jejích potřeb s potřebami pečující rodiny. Druhé dítě ji bylo přiřazeno v říjnu 2024. Homesharing poskytuje 3 měsíce. V procesu párování mají nyní před sebou poslední návštěvu homesharingového dítěte u hostitele za přítomnosti pracovníka homesharingu. O službě se dozvěděla z Facebooku a posléze kontaktovala organizaci.

Pro přehlednost působení výzkumného vzorku ve službě homesharing, ke dni poskytnutého rozhovoru, byl vytvořen následují přehled:

Tab. 1: Přehled zapojení výzkumného vzorku do homesharingu

	Respondent	**Příprava**	**Přiřazeno dítě**	**Doba poskytování**
Aktivní	A	Březen 2023	Červen 2023	1 rok 7 měsíců
	C	Podzim 2022	Červenec 2023	1 rok 6 měsíců
	D	Únor 2022	Prosinec 2022	2 roky 1 měsíc
	F	Podzim 2022	Květen 2023	1 rok 8 měsíců
	H	Podzim 2023	Červen 2024	7 měsíců
V procesu	B	Říjen 2024	Prosinec 2024	1,5 měsíce
	E	Květen 2024	Listopad 2024	2 měsíce
	G	Březen 2023	Říjen 2024	3 měsíce

3.3 Přehledová studie jako východisko pro výzkum

Pro uvedení diplomové práce do kontextu současného vědění byla zpracována přehledová studie zaměřující se na rodiny a jejich děti se specifickými potřebami, konkrétně možnost odlehčovacích a jiných

podpůrných služeb. V jednotlivých zemích má homesharing různé programy a je určen pro několik cílových skupin. Z tohoto důvodu byly zařazeny studie zabývající se nejen dětmi, ale také dospělými lidmi se specifickými potřebami a jejich rodinami. Kvůli obtížnosti nalezení vhodných výzkumů pro zařazení do přehledové studie, bylo k jejich vyhledávání využito několik elektronických databází. Vyhledávání negativně ovlivňovala i nejednotnost termínů napříč zeměmi. Z tohoto důvodu byla při vyhledávání často měněna klíčová slova, která se postupně nově objevovala v nalezených výzkumech a byla zadávána v anglickém jazyce. K prvnímu vyhledávání bylo využito elektronické **databáze Scopus**, kam byla zadána klíčová slova, objevena během psaní teoretické části diplomové práce: *family based, short breaks, respite*. Na základě klíčových slov bylo nalezeno 18 výsledků, které byly dále omezeny na období 2008 až 2025. Počet se zredukoval na 13 výsledků, z toho byly upřednostňovány články, kterých bylo celkem 10. Na základě názvů výzkumných studií a seznámení se s jejich abstrakty, byly vybrány 2 studie, které se nejvíce shodovaly se zaměřením přehledové studie. Při opětovném použití elektronické databáze Scopus s novými klíčovými slovy (*support family, contact family*) již nebyly nalezeny jiné vhodné výzkumné studie. Další výzkumné studie se nepodařilo nalézt ani v elektronické databázi **discovery.muni**. Nakonec byl využit umělou inteligencí poháněný výzkumný asistent s názvem **Elicit**, který dokáže po zadání klíčových slov či popisu zkoumané věci vyhledat řadu výzkumných studií. Neuvádí však počet nalezených výsledků. Celkem třikrát byla obměněna klíčová slova pro vyhledání posledních výzkumných studií. Nejprve bylo zadáno: *Homesharing service supporting families with children with special needs*. Vybrána jedna studie. Dalšími klíčovými slovy (*homesharing, support, families with children with disability, contract family*) byla nalezena jedna studie. Za pomoci klíčových slov (*short break provision, family, carers, people with special needs, intellectual disabilities, host family*) byl nalezen pátý a šestý výzkum do přehledové studie.

První vybraná studie nese název *Family-Based Short Breaks (Respite) for Disabled Children: Results from the Fourth National Survey*. Jejími autorkami jsou Cramer a Carlin (2008). Výzkum byl proveden v Anglii. Navazuje na předchozí výzkumy a zabývá se **rodinnými krátkodobými přestávkami** (family-based short breaks) pro děti se zdravotním postižením. Rodinná krátkodobá přestávka má poskytnout možnost dětem a mladým lidem se zdravotním postižením trávit čas s někým jiným než se svými pečovateli, často rodiči. Rodinám zase umožňuje odpočinek

od péče. Jedná se o denní, večerní, víkendové aktivity, které probíhají ve vlastním domově dítěte, hostitele nebo v okolí komunity. Služby přes noc a denní péči poskytují tzv. short break pečovatelé, kteří jsou placeni za přítomnost dítěte nebo smluvní pečovatelé, kteří dostávají pravidelnou výplatu. Poté můžou službu poskytovat pečovatelé neboli chůvy, kteří jsou buď zaměstnanci nebo dobrovolníky. Popisovány jsou i tzv. befriending služby, jejichž poskytovatelé nejsou regulováni žádnými standardy a byli v některých programech hodnoceni a školeni stejným způsobem jako short break pečovatelé.

Studie vychází pouze **z pohledu koordinátorů** služeb z celkem 120 organizací poskytující krátkodobé přestávky v Anglii, Severním Irsku, Skotsku a Walesu, kterým byly zaslány dotazníky, případně byli doptáváni telefonicky. **Cílem** bylo shromáždit kvantitativní a kvalitativní informace o krátkodobých přestávkách. **Výsledek** výzkumu poukazuje na rychlé změny v krátkodobých přestávkách a diverzifikaci. Byla zjištěna různorodost v poskytovaných službách napříč regiony, kde některé služby měli velké zastoupení, jinde nebyli vůbec. Výzkumníci dále zjistili, že počet programů se smluvními pečovateli se zvýšil a počet programů s doplňkovými službami se naopak snížil. Mezi klíčové faktory těchto změn lze zařadit měnící se populace dětí se zdravotním postižením a zvýšený počet dětí s komplexními potřebami, které službu potřebují a jsou potíže s jejich umístěním. Děti čekající nejdéle na službu jsou většinou dospívající chlapci s autismem nebo "náročným chováním". Podle autorů je hlavní výzvou krátkodobých přestávek flexibilita a schopnost reakce na místní potřeby dětí a rodin. Hlavními problémy, kterým podle výsledků výzkumu služba čelí, jsou zkrácení čekacích listin, neustálá potřeba náboru nových hostitelů nebo dopad politik týkajících se služeb pro děti.

Jak rodiče dětí s postižením vnímají krátkodobé přestávky (short breaks) zkoumala anglická studie s názvem *A Break from Caring for a Disabled Child: Parent Perceptions of the Uses and Benefits of Short Break Provision in England* autorů Collins et al. (2014). Výzkumu se zúčastnilo 17 rodičů, se kterými výzkumníci vedli rozhovory, 4 párové s partnery a 9 individuálních. Dětem dotazovaných byla nejčastěji diagnostikována PAS, ale také Downův syndrom, syndrom Dravetové nebo mozková obrna. Jejich věk se pohyboval od 4 do 16 let. Účastníci mají zkušenosti s různými poskytovanými službami krátkodobých přestávek, přespávání, dopoledních aktivit, podpory pečovatelů a přímých plateb na úhradu služeb, a to po různě dlouhou dobu.

Jak bylo zmíněno již u studie Cramer a Carlin (2008), krátkodobé přestávky přináší primárním pečovatelům **možnost odpočinku a přestávky od poskytování péče**. Tato funkce přestávek se během analýzy dat výzkumu Collins et al. (2014) objevila jako podstatné téma. Respondenti uváděli různé příklady věcí, od kterých si potřebují odpočinout. Zmíněna byla potřeba odpočinku od pocitů či fyzických činností spojených s péčí o dítě, díky které dochází k regeneraci a obnovení energie ovlivňující lepší a efektivnější poskytování péče. Pokud je služba poskytována za přítomnosti rodiče, přináší mu alespoň snížení pocitu ostražitosti. Z výzkumu vyplývá, že rodiče získaný volný čas nevěnují pouze odpočinku, ale i k tomu, aby se **věnovali potřebám svých dalších dětí**, které bývají často nedobrovolně upozaďovány. Proto jsou krátkodobé přestávky přínosné i pro rodinu jako takovou. Mají **vliv na sociální izolaci**, které se díky službám poskytovaným v komunitě předchází. Důležité jsou také **sezení rodičů** dětí s postižením, kde dochází na vzájemné sdílení informací a zkušeností. Užitečnost krátkých přestávek vidí respondenti také při **přemýšlení o péči o dítě v budoucnu** nebo v případě, že by se vyskytla mimořádná situace, kdy by se o své dítě nemohli postarat. Výzkum naráží na problém v **rozporech představ státních orgánů** s vnímáním oprávněné potřeby přestávky ze stran pečujících, kdy mají respondenti zkušenost s rušením poskytovaných služeb. To může, dle výzkumníků, signalizovat zásadní nepochopení povahy péče, kterou rodiny s postiženými dětmi poskytují, a způsobu, jakým chtějí být rodiče podporováni.

Studie *Respite care from the child's perspective – The Support Family Intervention in Finland* autorek Svelin a Lehto-Lundén (2023) se zabývá intervencí pro podporu rodin ve Finsku (Support Family Intervention). **Support Family Intervention** (SFI) je služba, ve které školené dobrovolnické rodiny poskytují odlehčení, a tím i podporu, dětem a rodičům, kteří se potýkají s různými psychosociálními problémy. Službu provádí jeden víkend v měsíci a jejím cílem je přispět k rozvoji a bezpečnosti dítěte.

Hlavním cílem výzkumné studie bylo **vytvořit teorii programu zaměřeného na dítě** (child-centred programme theory) intervence SFI. Výzkumný cíl vycházel z hlavního nedostatku SFI, kterým je absence teorie programu, tedy ucelené vysvětlení, jak funguje. Výzkumníci využili metodu syntézy pro vyhodnocení výsledků dvou disertačních prací. První práce (Svelin, 2020 In Svenlin & Lehto-Lundén, 2023) se zabývala teoretickým rámcem programu, nástroji a metodami. Poskytuje výchozí

bod pro pochopení intervence, ke kterému došla díky případové studii a skupinových rozhovorů se sociálními pracovníky. Druhá práce (Lehto-Lundén, 2020 In Svenlin & Lehto-Lundén, 2023) se zaměřovala na znalosti a zkušenosti dětí s intervencí, které zjišťovala pomocí sbírání výzkumného materiálu, v němž aktivní roli hráli děti zapojené do intervence. Jednalo se o rozhovory, kresby, fotky a videa.

Ve výsledcích výzkumů je uvedeno, že přestože je v teorii programu dítě definováno jako **primární, avšak pasivní, příjemce intervence**, tak ze zkušeností dětí je zřejmé jejich **aktivní podílení na programu**. Intervence může být vedena dospělými, ale dítě je v jejím středu. Teorie programu zahrnuje konkrétní podporu dítěte během návštěv, mezi které může patřit získávání nových zážitků nebo koníčků, zkoušení nových věcí, společné aktivity a interakce s podpůrnou rodinou. Dítě je považováno za člena rodiny s rovnými právy a možnostmi ovlivňovat a podílet se na životě rodiny, což je podle dětí (účastníků výzkumu) klíčové a při společném rozhodování například o volených aktivitách u nich vzniká pocit sounáležitosti. Čas strávený v podpůrné rodině zahrnuje také rutinní činnosti a kontinuitu návštěv, což dětem poskytuje informace a pocit bezpečí, a tím realizaci cíle posílit rozvoj dítěte a jeho bezpečí.

Hlavní strategií v teorii programu SFI je **posílení rodinné sítě**, která může být narušena kvůli psychosociálním problémům rodiny, čehož chtějí dosáhnout **změnou fyzického a sociálního prostředí** dítěte během víkendového pobytu. Sociální prostředí by mělo být přívětivé, bezpečné a stimulující. Pro dítě je prostředí podpůrné rodiny významným prvkem intervence, protože poskytuje možnost získávání zkušeností ve způsobech jednání a vtahů, a také může prožívat nové emoce, jako vzrušení, úzkost či nejistotu, vyvolané přípravou na pobyt a cestou k podpůrné rodině.

Poslední tématem vyplývajícím z analýzy, ale ne méně důležitým, je **bezpečný a důvěryhodný vztah** s dospělou osobou, která není rodičem. To lze označit jako intervenci založenou na vztahu. Stabilní vztah s dospělým je totiž potřebný u dětí, a to obzvlášť pokud pochází z prostřední rodiny s psychosociálními problémy. V teorii programu je tedy nejdůležitějším cílem dobrý vztah mezi dítětem a dospělým. Respondenti však nepopisují pouze navazování vztahů s dospělými, ale také s jejich dětmi, které se jim stávají „bonusovými sourozenci“, poté dalšími příbuznými rodiny, sousedy nebo i zvířaty.

Odlehčovací služby fungují i pro **rodiny s dospělými osobami s poruchou vývoje intelektu**. Výzkumná studie od autorů Guerin et al. (2021) s názvem *Staff and family views of alternative respite services for adults with intellectual disabilities – aims, outcomes and experiences* si kladla za cíl prozkoumat názory rodiny a manažerů služeb na definice, cíle, výsledky a obecné zkušenosti s programy alternativních odlehčovacích služeb využívajících dospělými lidmi s poruchou vývoje intelektu.

Autoři ze začátku uvádějí, že v **irských službách pro dospělé lidi s poruchou vývoje intelektu** jsou nejčastěji využívány statutární poskytovatelé služeb a nestatutární neziskové organizace představující dobrovolný sektor. Oba programy jsou financovány vládou. Výzkum se zabývá oběma programy.

Výzkumu se zúčastnilo 6 manažerů zastupujících jiný druh odlehčovací služby a 32 rodinných příslušníků, z nich bylo 22 rodičů. Účastníci měli v minulosti zkušenost s tradiční odlehčovací službou a v současné době výzkumu využívali alternativní službu. Byly s nimi provedeny polostrukturované rozhovory. Službami, obsaženými ve výzkumu, jsou **Home Share** s vyškolenými rodinami v komunitě poskytujícími denní i noční odpočinek, **Short Breaks** neboli poskytování krátkých přestávek, **Komunitní dobrovolníci** jako část strávený v komunitě vykonáváním činností vlastního výběru, **Nezávislý život** představující rezidenční prostředí s minimální podporou personálu a **Individuální oddech** (respite) platící pro dvě služby a poskytovaný v domově osoby s poruchou vývoje intelektu.

Ve výsledcích je zdůrazňována **důležitost přestávek** nejenom pro rodiny, ale i pro lidi s poruchou vývoje intelektu, na které se jasně zaměřují potřeby a výsledky rozvoje. Pro služby je důležité zaměření na osobní rozvoj, socializaci a dovednosti osob se specifickými potřebami, a to s individuálním nahlížením. Přestávka a s ní spojený odpočinek byl vnímán jako model služby i její výsledek pro rodiny i osoby s postižením, což může vést k rozdílným názorům, kdo je cílovým příjemcem úlevy. Co se týče výsledků jako **změn na osobách s poruchou vývoje intelektu** pozorovaných rodinnými příslušníky, z výpovědí vyplývá, že se příliš neobjevují. Zmiňují pouze změnu v důvěře, štěstí a radosti ze služby. Mezi výhody pro rodiny byla zařazena nejen úleva a odpočinek, ale také uspokojování vlastních potřeb a čas s ostatními členy rodiny.

Při definování cílů alternativních odlehčovacích služeb, mezi 6 zapojenými, neexistovala společná témata, což poukazuje na **rozmanitost** těchto **služeb** a potenciálně problém v porozumění jejich povaze

a potenciálního přínosu. Shodují se však v zaměření cílů na člověka s poruchou vývoje intelektu, jeho osobní cíle, nezávislosti a sociálních příležitostí. Objevilo se i téma zaměření na rodinu, poskytnutí možností, odpočinku a snížení starostí. To poukazuje na mnohočetné cíle odlehčovacích služeb. Cíle mohou být řešeny tedy pro obě skupiny, což vede k otázkám, jak lze mnohočetných cílů smysluplně dosáhnout.

Kde budou bydlet **děti s poruchou vývoje intelektu až dospějí** a rodiče už se o ně nedokáží postarat, to je otázka, kterou si pokládá australská studie autorů Shaw et al. (2011) s názvem *The housing and support needs of people with an intellectual disability into older age*. Jelikož starší pečovatelé přestávají být schopni udržet svou pečovatelskou roli, je pravděpodobné, že se budou poptávat po formálním bydlení a podpůrných službách pro stárnoucí osoby s mentálním postižením (Hogg et al. 2000, 2001 In Shaw et al., 2011). Z tohoto důvodu si výzkumníci studie kladli za cíl zjistit názory osob s mentálním postižením a jejich rodinných příslušníků, kteří o ně pečují, na **preferované modely bydlení a podpory** pro stárnoucí osoby s mentálním postižením. Výzkumu se zúčastnilo 15 dospělých osob s poruchou vývoje intelektu ve věku 19 až 55 let (průměrný věk 46), kdy 5 z nich se zapojilo prostřednictvím focus group a zbylých 10 poskytlo individuální rozhovory. Dalšími účastníky, kteří souhlasili s focus group, bylo 10 pečujících osob ve věku 18 až 56 let (průměrný věk 41), kteří pečují o člověka s poruchou vývoje intelektu žijícího s nimi v jedné domácnosti.

Z výzkumu vyplývá, ze strany rodičů i osob s postižením, výrazná preference bydleni **s dalšími osobami se zdravotním postižením** nebo alespoň v jejich blízkosti. Znají se z navštěvovaných služeb a jako výhody bydlení s vrstevníky uvádí například přátelství, sociální interakce a pocit sounáležitosti. S vidinou samostatného bydlení, tedy bydlení bez rodičů, přichází podle osob s poruchou vývoje intelektu, výhody jako větší samostatnost, kontrola nad svým prostorem a možnost volit si způsob trávení volného času. Zároveň někteří mají i obavy o blaho rodičů a myslí si, že jsou povinni o ně pečovat a zůstat tedy zatím doma. Tam se sráží s názorem téměř poloviny rodičů, kteří by naopak rádi viděli své dospělé dítě umístěné ve vhodném podporovaném bydlení, ale ze strachu o zdraví a pohodu svého dítěte si myslí, že jsou povinni o ně nadále pečovat.

Preference v oblasti bydlení se u respondentů shodovali v **nevyhledávání života o samotě nebo v malých skupinách** v komunitě, které bylo u některých osob s postižením způsobeno negativními zkušenostmi s nepřátelstvím komunity či obtížností řešení svých potřeb.

Pozitivně se však vyjadřovali k **pobytu ve větší skupině vrstevníků**, jehož výhody už byli zmíněny. Rodiče vyjádřili silnou preferenci, aby osoba, o kterou pečují, měla zajištěno bydlení, které by bylo s jejími přáteli, kteří jsou jinými osobami s postižením. Preferenci sdílí i převážná většina dotazovaných osob s postižením. Důležitost vidí v **setrvání v rámci stejného bydlení** a podpory, aby se snížily nepříznivé dopady přerušení, tedy stěhování.

Ve výsledcích studie, týkajících se **přechodu z neformálního k formálnímu bydlení** podpůrným službám, většina rodičů zdůrazňuje význam odlehčovací služby jako mechanismu podporujícího nezávislost jejich dětí a učení dovednostem pro samostatný život. Problém tkví v obtížné dostupnosti služby, což způsobilo že až polovina dotazovaných rodičů nestrávila noc oddělen od osoby, o kterou pečují. Zkušenost osob s postižením s pobyty mimo domov předtím, než se rozhodnou pro formální bydlení a podporu, pozitivně ovlivňuje strukturovanější přístup k přechodu.

Poslední výzkumná studie *Home Sharing and People With Intellectual Disabilities: A Qualitative Exploration* od autorů Hole et al. (2015) zkoumá **homesharing a faktory, které přispívají k jeho kvalitě**. Za cíl si klade prozkoumat zkušenosti dospělých osob s poruchou vývoje intelektu, poskytovatelů homesahringu a rodinných příslušníků s homesharingem. V Britské Kolumbii je tato služba definována jako sdílení domova jedné nebo více osob s poruchou vývoje intelektu s další osobou či celou rodinou, se kterou nejsou příbuzní. Výzkumu se zúčastnilo 22 osob s poruchou vývoje intelektu ve věku od 19 do 86 let, 33 provozovatelů home-share ve věku od 25 do 66 let a 13 členů rodiny ve věku od 50 do 60 let. Kritéria pro volbu osob s poruchou vývoje intelektu byla, že jsou klienty agentury Community Living British Columbia, starší 19 let, kteří v současné době žijí nebo v minulosti žili ve sdílené domácnosti a jsou schopni dát souhlas. Celkem bylo ve vzorku zastoupeno 41 osob sdílejících domácnost, kdy se jednalo se o devět dvojic, čtyři trojice, jednu skupinu pěti a další skupinu šesti účastníků. Data výzkumu byla získána primárně polostrukturovanými individuálními rozhovory a sekundárně prostřednictvím pozorování, a to u osob s poruchou intelektu, kteří byli relativně neverbální.

Díky sdílení pozitivních i negativních zkušeností účastníků s homesharingem a diskuzi o podporujících i škodících faktorech dobrého fungování služby mohli autoři výsledky nazvat jako **klíče k úspěšnému homesharingu**. Lze mezi ně zařadit proaktivní plánování místo krizových

umístění, dobré vztahy mezi účastníky založené na důvěře, pocit bezpečí, vytváření spojení mezi účastníky až na rodinné úrovni, pochopení motivace hostitele a zajištění zdravé motivace se jím stát, soubor důležitých dovedností pro práci s lidmi s postižením, vyvážení nezávislosti a podpory, podpora pro všechny účastníky, společný přístup, silný tým podporující jednotlivce a zdravá komunikace. Závěrem výzkumu je uvedeno, že výsledky nemusí být zobecnitelné na jiná prostředí, ale zároveň jasně naznačují, že je potřeba podporovat poskytování a implementaci homesharingu a tím zároveň podporovat začlenění lidí s poruchou vývoje intelektu v komunitě.

Z výzkumných studií je zřejmé, že se výzkumníci snaží o prozkoumání možností podpory pro rodiny, které mají člena se specifickými potřebami. Ačkoli se výzkumné studie zabývali různými službami nabízejícími odlehčení a podporu, témata ve výsledcích se u nich často podobala. Podpora není potřebná pouze v dětském věku, ale i v dospělosti. V obou případech totiž vyplynulo, že je pro takové rodiny důležitá možnost odpočinout si od poskytování péče (Cramer & Carlin, 2008, Collins et al., 2014, Guerin et al., 2021) nebo nových příležitostí pro osobu s postižením a její osobní rozvoj (Guerin et al., 2021, Svenlin & Lehto-Lundén, 2023). Společný tématem byly sociální vazby, které mají v rámci poskytováních služeb významnou roli (Guerin et al., 2021, Hole et al., 2015) a dokonce mohou být důležitým aspektem při rozhodování o budoucím bydlení (Shaw et al. 2011). S rozhodováním pomáhají i získané zkušenosti prostřednictvím odlehčovacích služeb, kdy mají lidé se specifickými potřebami možnost vyzkoušet si žít mimo svoji pečovatelskou rodinu (Collins et al., 2014, Shaw et al. 2011).

Pro přehledné shrnutí výzkumných studií byla vytvořena Tabulka číslo 2.

Tab. 2: Shrnutí výzkumných studií

	Autoři, rok, země	Výzkumný cíl	Výsledky
Zaměřeno na děti	Cramer & Carlin, 2008, Anglie	Shromáždit kvantitativní a kvalitativní informace o krátkodobých přestávkách.	Byla zjištěna různorodost v poskytovaných službách napříč regiony, zvýšení počtu programů se smluvními pečovateli. Hlavními problémy jsou dlouhé čekací listiny, málo hostitelů a legislativa.
	Collins et al., 2014, Anglie	Zjistit, jak rodiče dětí s postižením vnímají krátkodobé přestávky (short breaks).	Přináší primárním pečovatelům možnost odpočinku od poskytování péče, věnovat se potřebám svých dalších dětí, prevence sociální izolace a přemýšlet o budoucí péči. Výzkum naráží na problém v rozporech představ státních orgánů s vnímáním oprávněné potřeby přestávky ze stran pečujících
	Svenlin & Lehto-Lundén, 2023, Švédsko, Finsko	Vytvořit teorii programu zaměřeného na dítě (child-centred programme theory) intervence SFI.	Primárním příjemcem intervence je dítě, které se aktivně podílí na jejím programu. Hlavní strategií v teorii programu SFI je posílení rodinné sítě, čehož chtějí dosáhnout změnou fyzického a sociálního prostředí dítěte během víkendového pobytu. Důležitý je bezpečný a důvěryhodný vztah s dospělou osobou, případně jeho rodinou a osobami v okolí.

	Autoři, rok,	Výzkumný cíl	Výsledky
Zaměřeno na dospělé	Guerin et al., 2021, Anglie	Prozkoumat názory rodiny a manažerů služeb na definice, cíle, výsledky a obecné zkušenosti s programy alternativních odlehčovacích služeb využívajících dospělými lidmi s poruchou vývoje intelektu.	Přestávky jako odlehčení jsou důležité nejenom pro rodiny, ale i pro lidi s poruchou vývoje intelektu, na které se jasně zaměřují potřeby a výsledky rozvoje. Jsou vnímány jako model služby i její výsledek. U osob s specifickými potřebami nevyvolávají velké změny, pouze radost ze služby. Zjištěna byla také rozmanitost poskytovaných služeb, která by mohla potencionálně představovat problém v porozumění jejich povaze a potenciálního přínosu.
	Shaw et al., 2011, Austrálie	Zjistit názory osob s mentálním postižením a jejich rodinných příslušníků, kteří o ně pečují, na preferované modely bydlení a podpory pro stárnoucí osoby s mentálním postižením.	Výrazná preference se objevuje v bydlení s dalšími osobami se zdravotním postižením nebo alespoň v jejich blízkosti jehož výhody jsou udržování sociální interakce a pocit sounáležitosti. Nevyhledávají život o samotě nebo v malých skupinách. Důležitost vidí v setrvání v rámci stejného bydlení a podpory, aby se snížily nepříznivé dopady přerušení. Odlehčovací služba může působit kladně jako mezikrok přechodu z neformálního k formálnímu bydlení.

	Autoři, rok,	Výzkumný cíl	Výsledky
	Hole et al., 2015, Kanada	Prozkoumat zkušenosti dospělých osob s poruchou vývoje intelektu, poskytovatelů homesahringu a rodinných příslušníků s homesharingem a identifikovat faktory, které pozitivně přispívají homesharingu.	Výsledkem jsou popsané klíče k úspěšnému homesharingu. Do nich patří proaktivní plánování, dobré vztahy založené na důvěře, pocit bezpečí, motivace hostitele, soubor dovedností pro práci s lidmi s postižením, vyvážení nezávislosti a podpory, podpora pro všechny účastníky, společný přístup, silný tým podporující jednotlivce a zdravá komunikace.

4 Analýza výzkumného šetření

4.1 Analýza polostrukturovaných rozhovorů

Pro analýzu dat byla zvolena technika otevřeného kódování. Získané rozhovory od hostitelů byly postupně analyzovány. K přepsaným rozhovorům byly vepsány poznámky představující počáteční asociace, které byly přetvořeny v kódy. Podobné a opakující se kódy byly seskupeny do kategorií. Celkem bylo objeveno 7 kategorií:

1. Před kontaktováním homesharingu a zapojením se
2. Příprava a párování
3. Poskytování homesharingu
4. Vztahy
5. Podpora
6. Přínosy a dopady
7. Slabá místa

Pro přehlednost byla vytvořena tabulka s kategoriemi a jejich kódy:

Tab. 3: Kategorie a kódy

Kategorie	Kódy
Před kontaktováním homesharingu a zapojením se	předchozí zkušenosti rozhodování motivace očekávání
Příprava a párování	průběh procesů dobrovolnost individuální přístup vymezení hranic obavy a důvěra v homesharingový tým
Poskytování homesharingu	Pravidelnost časová náročnost program
Vztahy	mezi dětmi s pečující rodinou s homesharingovým dítětem
Podpora	homesharingový tým proměny podpory vliv nenáročného dítěte setkání sdílení zkušeností
Přínosy a dopady	osobní růst vliv na profesní život zkušenost pro člena rodiny vliv na rodinu názory ostatních společnost
Slabá místa	osvěta identifikační karta sdílení zkušeností dojíždění rušení školení příprava pečujících zbytečné investování času

Všechny kategorie se týkají aktivních hostitelů. Hostitelé v procesu párování nemohou k některým z kategorií plně přispět, protože k nim nemají prozatím dostatek získaných zkušeností. Nejaktuálnější pro ně jsou kategorie „Před kontaktováním homesharingu a zapojením se“, „Příprava a párování“, „Podpora“. Dále mohou mít důležité poznatky ke kategorii „Slabá místa“. Ke kategoriím „Vztahy“ a „Přínosy a dopady“ mohou přispět, ale zatím nemají natolik zkušeností jako aktivní hostitelé. Kategorie „Poskytování homesharingu“ se hostitelů v procesu párování netýká, protože u nich prozatím neproběhli návštěvy bez doprovodu pracovníka homesharingu.

Následující text obsahuje konkrétní informace ke každé z kategorií, získaných polostrukturovanými rozhovory s účastníky výzkumného šetření.

1. Před kontaktováním homesharingu a zapojením se

Kódy: *předchozí zkušenosti, rozhodování, motivace, očekávání*

Prvním krokem k tomu stát se hostitelem je přemýšlení o homesharingu, které následně vede ke kontaktování organizace poskytující homesharing. Při přemýšlení a rozhodování o kontaktování hrají roli různé faktory, kterými mohou být předchozí zkušenosti a motivace, která souvisí s očekáváním.

Dotazovaní hostitelé mají různé **předchozí zkušenosti** s lidmi se specifickými potřebami. Hostitel A_A pracoval téměř 20 let jako asistent pedagoga, má 15letou zkušenost s chlapcem s diagnostikovanou svalovou dystrofií a dále pracoval se dvěma dívkami s PAS. Uvádí, že čerpal ze získaných profesních zkušeností: „Myslím si, že zásadním způsobem ovlivnily můj přístup k tomu klukovi.“. Hostitelka E_P má již dospělou dceru s diagnostikovanou PAS s ADHD a dospělého syna s ADHD. Dále jezdí na tábor, kam třetím rokem jezdí také chlapec s PAS. Tyto zkušenosti jí pomohly k rychlému rozhodnutí kontaktovat organizaci. Stejně to měla také hostitelka F_P, která odpovídala, že její rozhodnutí ovlivnila předešlá zkušenost, kterou je v jejím případě praxe na vysoké škole, a to v pobytových zařízeních, chráněných dílnách či v bydlení. Hostitelky C_A a G_A sice nekontaktovali organizaci bez předchozích zkušeností, ale byli pouze okrajové, avšak pozitivní. Hostitelka C_A se setkává s lidmi s poruchou vývoje intelektu ve svém zaměstnání, kde provádí pedikúru a hostitelka G_A se setkala s dítětem s praktickou nevidomostí

a s dítětem s těžkým sluchovým postižením. Zbylí respondenti (B_P, D_A, H_A) kontaktovali organizaci bez jakékoliv předchozí zkušenosti s lidmi se specifickými potřebami.

Všichni respondenti se shodli v tom, že **rozhodování** o zapojení se do homesharingu netrvalo dlouhou dobu. „To byla asi vteřina, takže to bylo hrozně rychlí. Jakmile jsem se o tom dozvěděl, tak jsem se rozhodl zapojit, okamžitě" (hostitel A_A). „To bylo velice rychlé, to bylo dost spontánní, jsem o tom moc nepřemýšlela" (hostitelka G_A). Hostitelé E_P, B_P, D_A, F_P zmiňují dostupnost informací o homesharingu a hostitelství na internetu, konkrétně na Facebooku a webových stránkách organizací, která jim pomohla při rozhodování o kontaktování organizace. „Měl jsem jasno, že do toho půjdu skutečně, protože musím říct, že organizace měla perfektně zvládnutý marketing, to znamená, že jsem měl dostatek materiálů už v rámci toho Facebooku, kdy mě to oslovilo, tak tam byla jednak spousta komentářů, i videa a zkušenosti těch lidí, kteří už poskytují tu službu, takže jsem vlastně věděl, do čeho jdu" (hostitel B_P). Nejdéle zapojení promýšlela respondentka F_P, a to 14 dní, z důvodu obav z časové náročnosti procesu zaškolování popsaném na webových stránkách organizace. Jako rodina se o tom bavili a zvažovali, zda to zvládnou a jestli se zapojí.

Aby se člověk dostal od přemýšlení o homesharingu k domluvení nezávazné informační schůzky, přípravě a eventuálně až k poskytování služby homesharingu, musí u něho zapůsobit nějaká **motivace**. Hostitelky C_A, G_P a H_A vidí jako největší motivaci pomoc někomu, kdo ji potřebuje. Hostitelka C_A se příliš nezapojuje do sbírek na ulici a podobných druhů pomoci, protože tam nevidí žádnou změnu. Při zapojení do homesharingu ji tedy motivovalo, že může aktivně pomoci a být toho svědkem. Hostitelku G_A motivuje, že jí samotné chybí někdo, kdo by jí pomohl s hlídáním a má osobní zkušenost, jak náročné to z tohoto důvodu může být nemít, na koho se obrátit „Z důvodu toho, že jsem máma vlastně 3 dětí a vím, jak je to hrozně těžký, nemít někoho, kdo by vám ty děti pohlídal. Sama jako nemáme babičku, nemáme nikoho, kdo by se nám o ty děti staral a byli momenty vlastně, když ty děti byli malý, že už jsem to jako fakt nezvládala, byla jsem úplně na pokraji svých sil a řekla jsem si „tyjo to je super jako myšlenka, že někdo to zorganizuje a takhle se dá těm rodinám jako odlehčit". Respondenty A_A, D_A a E_P motivuje především vyplnění volného času. Hostitel A_A dodává, že se rád setkává s lidmi s postižením, protože ho to obohacuje a vidí v nich obrovské osobnosti. Hostitelka D_A doplňuje motivaci zabavení se

ve volném čase také potřebou starat se o někoho a být užitečná, protože její vlastní děti již odešli z domu. Stejně tak je na tom také hostitelka E_P, která má ráda děti, ale její vlastní jsou již dospělé a zatím nemá žádná vnoučata. Dále jí motivuje zkušenost nového pohledu na svět, pochopení věcí a možnost vzájemného učení. Získání nových zkušeností vidí jako motivují i hostitel B_P a hostitelka F_A, která navíc věřila zpracování nadačním fondem Abakus, se kterým již měla pozitivní zkušenosti „…se mi líbila ta myšlenka a zároveň, protože to bylo pod nadačním fondem Abakus, pod kterým byl i projekt i v mojí práci a vím, že mívají ty projekty dobře zpracované, takže se mi líbila jak myšlenka a zároveň jsem věřila tomu zpracování“ (hostitelka F_A). Hostitele B_P motivovalo získání zkušeností nejen pro sebe, ale i svoji dceru. Také si během rozhodování o zapojení se do služby procházel velkou životní změnou, proto další z jeho motivací byla změna, kterou mohl provést sám v rámci sebe.

Motivace lidí se často prolíná s **očekáváním** a je někdy složité je od sebe odlišit. Co někteří zmínili jako motivující, jiní od služby očekávají a naopak. Je tedy potřeba zmínit, že to, co člověka motivuje, zároveň také očekává, že se ve službě bude odehrávat nebo, že mu poskytování služby přinese. Hostitelé nejčastěji očekávají něco nového pro rodinu (B_A, C_A, H_A), nebo užitečnost pro pečující a jejich odpočinek (A_A, D_A, E_P, G_P). Hostitelka F_A jako jediná přiznala, že byla opatrná s očekáváními, a to i z důvodů obav „báli jsme se, abychom nedostali napárovaný nějaký dítě, který bychom nezvládli nebo nechtěli zvládat ani, že by to bylo prostě nějak přes naše možnosti a limity… No, naše obava, byla jako, abychom se neuvázali někomu, a pak jsme to nemohli jako plnit, aby to nebylo spíš na škodu ten náš vstup do toho“.

Shrnutí:

Při přemýšlení a rozhodování o kontaktování hrají roli různé faktory, kterými mohou být předchozí zkušenosti a motivace, která souvisí s očekáváním. Lidé vstupující do homesharingu jako hostitelé mají odlišné předchozí zkušenosti s lidmi se specifickými potřebami. Přesto, že předchozí zkušenost může usnadnit rozhodování o vstupu do homesharingu, není vůbec potřebná. Rozhodování většinou nezabere dlouhou dobu a lidé jsou motivování se zapojit. Velkou motivací může být aktivně pomoci někomu, kdo pomoc potřebuje, vyplnění volného času nebo získání nových zkušeností pro sebe a členy rodiny. Motivace lidí se často prolíná s očekáváními, které mohou zahrnovat získání nových podnětů pro rodinu či užitečnost pro pečující a jejich odpočinek.

2. Příprava a párování

Kódy: *průběh procesů, dobrovolnost, individuální přístup, vymezení hranic, obavy, důvěra v homesharingový tým*

Každý hostitel si musí projít přípravou a poté, co mu je přiděleno homesharingem dítě, začíná proces párování, jehož trvání je velice individuální.

Všichni dotazovaní hostitelé vyjádřili pozitivní zkušenost s procesem **přípravy** a přístupem homesharingového týmu. „ta příprava byla bezvadná a úplně pak, když to skončilo, tak jsem byla z toho jako smutná" (E_P). Během ní podle hostitelky C_A dochází k uvědomování si, co vše bude dít, co může nastat a jaké dítě jim může být přiřazeno. Všichni respondenti v procesu párování (B_P, E_P, G_P) dodávají, že je tým odborníků připravoval na potencionální situace, které by mohly nastat ve spojitosti s dítětem, pečující rodinou nebo jimi samotnými. Tuto část hodnotí kladně. „To velmi hezky pojmenovaly ty expertky, které nás školily, že tam může dojít k takovému tomu, jako syndromu, nechci říct odloučení, ale opravdu, kdy ten rodič může třeba reagovat jakoby impulsivně naštvaně, nebo něco takového" (hostitel B_P). „Jak jsme procházeli tím školením a těmi přípravami, tak oni nám i říkali, ať si to nebereme určitě osobně, kdyby prostě něco se stalo, a to dítě třeba nechtělo, kdyby pak jako nechtělo s námi nebo i ti rodiče…může se stát, že prostě můžou žárlit, může se stát spousta věcí, nebo může se to dítě přestěhovat, nebo něco. Jo, takže ať si to určitě nebereme osobně" (hostitelka E_P).

Proces **párování** má u každého z hostitelů stejné kroky, ale může trvat různě dlouhou dobu podle toho, jak proces probíhá. Párování stručně popsala hostitelka G_P: „Vlastně nejdřív je to schůzka mě a organizace, kdy vlastně si říkáme o tom dítěti, jestli je to jako kompatibilní s naší rodinou. Pak na další schůzce tam jsou nějaké takové právní věci, co se týče jako nějakých smluv a tak dále. A pak na těch další schůzkách vlastně se potkávám s tou maminkou nebo s tou rodinou, kde vlastně je to pořád někde jako na neutrálním půdě. Tam se bavíme o nás. My se představíme, oni se nám představí. Další schůzka už je třeba v té rodině, kde je to postižené dítě. A další návštěva, tak celá ta rodina jejich zas jede k nám…pokud všechno probíhá v pořádku, tak to už pak jsou návštěvy, kdy já si beru to dítě. A je tam vlastně ještě takových nějakých třeba pět návštěv, kdy já si to dítě jako beru a je tam dozor té organizace. Není to tak, že bych si to dítě vzala sama." Hostitelka E_P navíc dodává: „my až si

řekneme jako dost, že už to zvládneme sami a po domluvě vlastně s pečujícími rodiči, a po domluvě se mnou, tak si řekneme, že už to zkusíme třeba sami.“ Dva z respondentů (B_P, E_P) popisují nestandartní proces párování, který vznikl díky víkendové akci organizace, které se zúčastnili všichni hostitelé a pečující rodiny. Z důvodu účasti na akci bylo u těchto respondentů důležité, aby se s pečující rodinou a homesharingovým dítětem seznámili ještě před společně stráveným víkendem. Ani jeden z respondentů nevnímají narušení obvyklého procesu negativně, naopak hostitel B_P vyzdvihnul perfektní zvládnutí situace ze strany zastřešující organizace.

Čtyři hostitelé (B_P, D_A, G_P, H_A) během rozhovoru zmínili **dobrovolnost** poskytování služby, na kterou je zastřešující organizace stále upozorňovala. Dala jim tím příležitost vyzkoušet si, co homesharing obnáší, aniž by se předem k čemukoliv zavazovali. „Organizace mi poskytla jako super vlastně příležitost, respektive volnost, kdy mi řekli, že kdykoliv v rámci těch příprav můžu říct, že z toho odstupuju, že se na to necítím“ (hostitel B_P). „Informace ze začátku z té zastřešující organizace byly takové, že je to prostě fakt, aby si to člověk zkusil a že když se v tom nebude cítit, že z toho kdykoliv ještě jako můžu vystoupit“ (hostitelka D_A). Hostitel B_A navíc zmiňuje důležitost možnosti odstoupit ještě ve chvíli, kdy nebyl vytvořen vztah mezi hostitelem a homesharingovým dítětem, který představuje jistý závazek. „Opravdu v momentě, kdy se člověk seznámí s tím dítětem, a to dítě se na něj často nafixuje, tak je to ohromný závazek do budoucna a takže je super to, že si člověk opravdu může i v rámci té přípravy pořád kdykoliv říct, „já na to nemám radši z toho jdu pryč“ (hostitel B_P).

Ze strany homesharingového týmu zaznívaly během přípravy otázky, které se zaměřovali na možnosti a přání potencionálních hostitelů. Přistupují ke všem **individuálně** a snaží se tím docílit spokojenosti a příjemného prostředí. „Celou tu cestu s námi prošli a vždycky jsem cítila, že se snaží maximálně to udělat tak, aby nám to bylo příjemný, aby nám v tom bylo dobře a byla jsem spokojená“ (hostitelka H_A). Hostitelky D_A a F_A dodávají informaci o vyplňování dotazníků, které také zjišťují, co chtějí, co naopak ne a kolik času mohou poskytování služby věnovat. „I pak ty formuláře, kterých jsme pro tu organizaci vyplňovali, tak byly hodně o tom, aby si člověk řekl, co vlastně chce a co ne“ (hostitelka D_A). „Tak a ono bylo dobrý, že to v těch dotaznících všech bylo, že jsme si tam mohli říct vlastně, kolik toho času můžeme investovat a tak“ (F_A). Individuální přístup ocenili hostitelé B_P a C_A hlavně

ve fázi, kdy se pro ně homesharingový tým snažil najít vhodné dítě. Bylo pro ně důležité, aby vzali na vědomí, že se starají o ještě malé dcery, které vyžadují pozornost. To se podle zkušeností obou hostitelů podařilo. „Otevřeně jsem komunikoval, „heleďte se, já s tou dcerou teď dělám to a to o víkendu a rád bych, aby tady někdo k nám byl" a musím říct, že ta organizace jako velmi citlivě tohle to vzala v úvahu a vlastně jako by nepřidělala mi nikoho, kdo by byl úplně jako extrémně postižený" (hostitel B_P). „bych si nedovedla představit zase takový nějaký hodně náročný dítě v tomhle tom směru, což jako dobře v té organizaci zvolili" (C_A). I přesto, že hostitelka C_A měla obavy se zapojit do homesharingu právě kvůli pětileté dceři, tak díky individuálnímu přístupu během volby homesharingového dítěte, se týmu odborníků podařilo hostitelku obav zbavit. Co se týká párování, tak svou důvěru v tým vyslovili také respondenti D_A a F_A.

Individuální přístup i dobrovolnost poskytování služby se odráží ve zkušenosti hostitelky G_P, která došla při prvním přiřazení dítěte k rozhodnutí odmítnout. Došlo k tomu ve fázi, kdy měla v rukách profil dítěte. „Tam nedošlo ani k tomu párování. Předtím vlastně dostávám takový spis na to dítě, když to takhle řeknu, abych si přečetla, jak se chová, jaký je, co potřebuje a tak, a vlastně na základě tady těch potřeb a celkově kolem té osobnosti dítěte, vlastně jsem se rozhodla, že to nebude jako v naší rodině, aby to klapalo. Že tam máme i my jiné potřeby" (hostitelka G_P).

Velice důležité je **vymezení hranic** a rolí, a to nejlépe již v období párování, ale zároveň si je připomínat během poskytování homesharingu. Tak uvádí respondenti B_P, G_P A E_P. Hostitel A_P informaci získal od homesharingového týmu, který s ním procházel přípravou a spojil tuto informaci s prevencí syndromu vyhoření. „Specialisté mi vlastně řekli, „vy si musíte určit ty limity a hranice, aby ve své podstatě vy si vybíráte toho, koho chcete k sobě", což mě na začátku přišlo až jako opravdu bizardní, ale na druhou stranu ono to je potřeba, protože je potřeba, aby si každý v sobě uvědomil ty limity, které má a co jakoby chce do toho programu vložit" (hostitel B_P). Hostitelka G_P podotýká, že je pro ni významné hlídat si vlastní hranice a hranice svojí rodiny, ale zároveň velmi složité. „Je to hrozně těžký, teda aspoň já to takhle vnímám, protože mám to nějak v sobě, že ráda pomáhám. Ale říkám, občas toho může někdo, byť třeba neúmyslně, tak se to dá velice rychle zneužít" (hostitelka G_P). Hostitelka E_P má, s potřebou vymezit si hranice a role, vlastní konkrétní zkušenost, kterou bylo potřeba řešit, aby nedošlo

k negativnímu dopadu na rodinu hostitelky či pečující rodinu. Bylo zapotřebí dívce, které je poskytovaný homesharing, vysvětlit, kdo pro ni je hostitelka, že to není druhá maminka, ale spíš kamarádka nebo teta. „dívce jsme to vysvětlili, že takhle to je, že i ona má svoji maminku, která je prostě její maminka, a to je ta prioritní. Já jsem teta nějaká nebo kamarádka třeba, ale maminku má jenom jednu“ (hostitelka E_P). Dívka také kontaktovala přes sociální sítě dospělou dceru hostitelky, což se začalo zasahovat do hranic rodiny. Celá situace se řešila s maminkou dívky a s homesharingovým týmem. V této chvíli je vše nastavené a nic nezamezuje dalšímu průběhu homesharingu. „…kontaktovala moji dceru, psali si, ale bylo to už jako hodně. A už to omezovala i tu moji dceru a už jsem teda musela, ne zakročit, ale prostě poprosit tu maminku, a i jsem byla v kontaktu vlastně s tím homesharingovým týmem, se kterým jsem to řešila, protože už mi to jako zasahovalo do těch mých hranic, jo, a do hranic mých dětí a myslím si, že jsme to krásně zahladili a je to v pohodě. Že jsme to ustáli“ (hostitelka E_P). Toto je ukázka toho, že díky podpoře ze strany homesharingového týmu došlo k zabránění negativního dopadu na rodiny.

Shrnutí:

Proces přípravy a následný proces párování jsou velice důležitými zastávkami na cestě stát se hostitelem v homesharingu. Všichni dotazovaní hostitelé mají pozitivní zkušenosti s procesem přípravy a profesionálním přístupem homesharingového týmu. Během přípravy jsou budoucí hostitelé seznamováni se službou a její náplní. Připravuje je na potencionální situace, které by mohly nastat ve spojitosti s dítětem, pečující rodinou nebo jimi samotnými během poskytování služby. Je to fáze, ve které si někteří teprve začínají uvědomovat, co by je mohlo čekat. Proces párování má jednotný postup, ale jeho trvání a průběh je u každého individuální. I v případě nestandartního postupu párování, jsou odborníci schopni zajistit plynulý a přirozený průběh. Párování je ukončeno ve chvíli, kdy jsou účastníci zcela připraveni. Důležitou součástí služby je dobrovolnost jejího poskytování, která umožňuje homesahring poznat bez závazků a dále individuální přístup zaměřující se na vytvoření příjemného prostředí a odstranění případných obav. Význam je přikládán také vymezení hranic a rolí hned na počátku a jejich udržení během poskytování služby, což zabraňuje potencionálním negativním dopadům.

3. Poskytování homesharingu

Kódy: *pravidelnost, časová náročnost, program*

Jak už bylo zmíněno, kategorie „Poskytování homesharingu" je zpracováno pouze z rozhovorů s aktivními hostiteli. Každý z nich poskytuje službu podle svých časových možností a náplň dne volí s ohledem na specifické potřeby homesharingového dítěte. Většinou se hostitelé snaží, aby návštěvy byly **pravidelné** a probíhali alespoň jednou za čtrnáct dní, což se bohužel příliš nedaří u hostitele A_A, kde dochází k nečekanému rušení návštěv ze strany pečující matky a u hostitelky H_A, kde do naplánovaných návštěv vstupují nemoci dětí, jak hostitelské rodiny, tak pečující. U hostitelky C_A probíhají spíše nárazově, poslední dobou jim vychází jednou za měsíc.

K víkendovému přespávání dochází u třech hostitelů (A_A, D_A, F_A). Hostitelka F_A se domnívá, že je možnost přespání velkou pomocí pro pečující matku „Je to různý, protože mamince nejvíce asi pomáhá přespání, že fakt i on si tak nacvičí různý věci, takže je to třeba jednou za měsíc nějaký přespání". V týdnu je to k ohledu na dopravu a čas složitější a návštěva trvá kratší dobu. „Někdy to vyjde v týdnu, to znamená, že je to tak třeba od 3 do 6 do 7 podle toho, v kolik přijede nebo v kolik jí pak zase zvládnu odvézt" (hostitelka D_A). „V tom týdnu, jako ono je to i složitý ze strany nějaký jako pohody toho dítěte, že si ho vezmeme jako odpoledne, teď je do večera, má to takový rozhozený, ale taky to občas děláme, abychom se vždy připomněli" (F_A).

Jak je každé dítě jinak staré, s jinými potřebami a možnostmi, tak i podle toho se liší náplň návštěv, tedy program. Hostitel A_A se snaží trávit čas s chlapce aktivně. Podnikají různé výlety, chodí na hudební akce, sázejí stromy nebo prožívají klidné chvíle doma. Chlapec je společenský, proto volí i takový program, při kterém se mohou potkávat s lidmi. Hostitelka D_A s homesharingovou dívkou mají stejnou zálibu, kterou je tvoření. Jelikož jsou spolu v kontaktu přes WhatsApp, tak se před návštěvou domlouvají, co by dívka chtěla dělat nebo zažít. Často si také povídají, kdy dívka vypráví, co se v jejím životě momentálně děje, co jí dělá radost a co jí trápí, a to jak doma, tak ve škole. Tráví čas hlavně spolu „Když mám dívku, tak jako spíš naopak, já se pak jakýmkoliv jiným vazbám jako by straním, protože beru, že tu chvíli, kterou máme spolu, tak že se tam snažím být pro ni" (hostitelka D_A). U hostitelky H_A na homesharingového chlapce čeká bedýnka hraček, se kterými si třeba

hodinu hraje a rozkoukává se. Následuje procházka v kočárku nebo sáňkování. Rádi pobývají na dece na zahradě a v létě chodí do bazénu. Během návštěv nejezdí na výlety „Není to úplně jako o tom, že bychom někam jeli a měli nějaké zážitky, protože u něj to je stejně jedno, protože bude sedět jenom v kočárku. Takže myslím, že mu stačí takhle u nás být, jako na té vesnici." Hostitelka F_A uvedla, že se s homesharingovým chlapcem snaží trávit čas stejně, jak by ho trávili bez něho. Návštěva většinou začíná tak, že si chlapec „proběhne" dům, zahradu a zabydlí se. Pak se hostitelka snaží nabízet různé aktivity, chodí na hřiště, na houby, vyzvedávají děti z kroužků a tak dále. Trávení času beze změny, ve srovnání s běžnými dny rodiny, není možné u hostitelky C_A, jelikož chlapec dle jejích slov nelze příliš zbavit. Když jsou v bytě, rád pobíhá a kouká z okna. Hostitelka musí skloubit potřeby homesharingového chlapce a její sedmileté dcery, což se jí ne vždy daří. Nejlepším společným programem je pobyt venku a na hřišti „Nejradši já s nimi jdu ven, kde jsou prostě na hřišti. Každý si tam prostě vezme něco, vyblbnou se, vylítají se. Jako hřiště to je prostě asi takový nejlepší. Jít s nimi ven, na procházku ven".

Shrnutí:
Poskytování služby homesharing není u hostitelů stejné. Četnost návštěv a jejich průběh se odvíjí od časových možností hostitele a pečujících, specifických potřeb dítěte a konkrétních situací v rodinách. Většinou se hostitelé snaží, aby návštěvy byly pravidelné a probíhali alespoň jednou za čtrnáct dní, což může komplikovat například nečekané rušení návštěv ze strany pečujících nebo onemocnění člena v jedné z rodin. Služba je poskytována v různé dny, jak v týdnu, tak o víkendech. V týdnu je poskytování složitější k ohledu na dopravu a čas. Návštěva zároveň trvá kratší dobu. Přespávání je typičtější o víkendech a pouze u některých z hostitelů. Podle individuálních možností, potřeb a věku homesharingových dětí je program návštěv buď aktivní, kdy jezdí na výlety, střídají různé aktivity a potkávají se s lidmi nebo spíše klidný v domácím prostředí pouze sami se sebou.

4. Vztahy

Kódy: *s homesharingovým dítětem, mezi dětmi, s pečující rodinou*

Před popisem vazeb mezi jednotlivými aktéry homesharingu by bylo vhodné zmínit, co hostitelé (A_A, C_A, H_A, B_P, E_P, G_P) sdělili o jím

přidělených homesharingových dětech. Každé z nich je specifické, jak svými potřebami, tak odlišné věkově. Hostitelku H_A navštěvuje pětiletý chlapec s diagnostikovaným Angelmanovým syndromem, hostitele A_A patnáctiletý chlapec s diagnózou středně těžké poruchy vývoje intelektu, který je podle respondenta velmi společenský a má rád dobrou náladu. Hostitelku E_P začíná navštěvovat dvaceti tříletá dívka s diagnostikovaným Downovým syndromem, která spoustu věcí dokáže zvládnout samostatně. Hostitel B_P má dívku, která je dle jeho slov v podstatě zdravá, pouze trochu jinak reaguje na určité věci. Nenáročné dítě má také hostitelka C_A, a to chlapce, který podle ní není náročný, protože je bez tělesného postižení nebo PAS a navštěvuje základní školu speciální. Naopak hostitelku G_P začíná navštěvovat chlapec s těžkým postižením, které zahrnuje poruchu vývoje intelektu a PAS.

Hostitelé své **vztahy s homesharingovými dětmi** popisují velmi kladně a mají je rádi. „On se sem hrozně těší k nám, což je jakoby dobrý, že to není přes nějaký, že by ho nutili, aby sem šel, tak to těší. Takže to je prostě takový přátelský, dobrý vztah máme“ (hostitelka C_A). „Jako myslím si, že teď je velmi pohodový, takový kamarádský. Ona teda po dvou letech to tak jako oceňuje, takže to pro mě bylo příjemné, takové velké zadostiučinění, když sama řekla, že já tě beru jako kamarádku, ne jako něco, kam musí chodit nebo že by tam chodila nerada, a i vlastně já to tak beru, že si jí beru ráda“ (hostitelka D_A). Hostitel B_P navíc uvedl, že ho překvapilo jak si po tak krátké době dívka vytvořila vůči němu důvěru „je vidět, že mi důvěřuje, jsme si tam hráli na kolotoči a podobně, tak prostě mě důvěřovala, že jí nepustím na zem a že jí udržím a tak. Takže je vidět, že jako musím říct, že ten vztah je super“. Hostitelka F_A dodala, že chlapec je součástí jejich rodiny a mají pocit jako kdyby byl jejich vlastní „…my ho máme hrozně rádi, my vždycky říkáme, že je to naše třetí dítě nebo třetí kluk do party…zapojujeme ho fakt do toho života rodinného“.

V případě, kdy respondent do homesharingu vstupuje i se svými dětmi, přirozeně se vytváří **vztahy mezi dětmi a homesharingovým dítětem**. Jak už zaznělo, rodina hostitelky F_A přijala chlapce velice dobře, a právě i její synové vnímají chlapce jako svého bratra. Na tom se s nimi, dle slov respondentky, shoduje i maminka homesharingového chlapce. Pozitivní vztah vnímají také začínající hostitel B_P a hostitelka H_A, kterou syn vždy přemlouvá, aby od nich chlapec neodjížděl „Mladší syn, no vlastně ten ho nechce pustit domu, nikdy. Když tady u nás je, tak říká „ne, ještě nepojede domu jako mami“. Takže ho mají jako hrozně rádi“

(hostitelka H_A). Méně pozitivní zkušenost má hostitelka C_A, která s homesharingem začala s pětiletou dcerou, které je nyní sedm let. Začátky podle ní nevypadali problematicky, jelikož dcera byla malá a spoustu věcí se sama ještě učila. Nyní, když už je větší, tak se její způsob hry odlišuje od hry chlapce a nelze je tedy zabavit společně, pokud nejdou ven například na hřiště, kde si každý hraje po svém. „Teďka upřímně jako když přijde ten Filípek k nám, tak z toho není úplně nadšená, protože s ním jako nic není. On poletuje po bytě, kouká z okna do okna, jako nic moc s ním není jako nejde zabavit ani nijakými jednoduchými věcmi. Vlastně je to o tom, že si ona sedne k té pohádce a já se věnuju tomu Filípkovi". Hostitelka C_A dále uvádí konkrétní příklad, jak jejich společná hra případně vypadá „teď když hrajou karty a Filípek je prostě hází, jak se mu zlíbí, tak jí to prostě nebaví. Jako není pro ni ten parťák".

Další součástí vztahů je **vztah mezi hostiteli a pečující rodinou**, u kterého je důležité, aby byl kladný a podporoval snadný průběh služby. Dva z aktivních hostitelů popisují svůj vztah jako přátelský. U hostitelky F_A je součástí vzájemná podpora a pochopení vyplývající z přítomnosti dětí na obou stranách, což může často znamenat změny plánovaných návštěv z důvodů nemocí. Myslí si, že kdyby měli více času, že by se z nich stali opravdoví přátelé, protože si lidsky sedli. Hostitelka H_A s manželem si díky homesharingu vytvořili nové přátelství s párem jejich věku, který mají moc rádi a společně občas tráví chvíle při předávání chlapce. „Jsme jako rádi, že jsme je poznali. Když si pro chlapce jezdili v létě, tak tady většinou zůstali hodinu a půl, až dvě a povídali jsme celou dobu, takže jsme se jako poznali už a jsme jako rádi, že je máme." Hostitelé C_A a D_A popisují svůj vztah s pečující rodinou jako obyčejný, pouze na úrovni homesharingu. Jsou tedy známí, ale ne přátelé. „Nevoláme si kvůli, nevím, veselým Vánocům to ne, ale normální, jako, že když se vidíme, nebo ve městě se potkáme, tak že se normálně zastavíme, prohodíme pár slov" (hostitelka C_A). Hostitel A_A uvedl, že jeho vztah s pečující, kterou v tomto případě je pouze matka chlapce, skřípe, a to hlavně kvůli špatné komunikaci a častým změnám na poslední chvíli. Hostitel má také pocit, že pečující službu homesharing tolik nepotřebuje „Má ještě možnost dávat k babičce, k dědečkovi toho kluka, takže v tomhle tom to odlehčení asi úplně nefunguje tak jak my jsme si původně přáli" (hostitel A_A). Hostitelé v procesu párování svůj vztah s pečující rodinou vnímají jako pozitivní, přátelský, ale zároveň si jsou vědomi, že se nachází na začátku poskytování, takže může dojít k proměnám.

Shrnutí:
Dotazovaní hostitelé mají přiřazené děti s různými diagnózami a jejich dopady. Všechny však mají diagnostikovanou poruchu vývoje intelektu, avšak každý v jiné míře. Vztahy mezi homesharingovými dětmi a hostiteli jsou velice kladné a popisované jako přátelské, a to i díky vzájemné důvěře, která mezi nimi funguje. Pokud má hostitel i své vlastní děti žijící ve stejné domácnosti a přítomné během homesharingu, přirozeně si vytváří vztah s homesharingovým dítětem, který je ve většině případů pozitivní. Může dojít i ke střetu, a to v případě, kdy se zájmy dětí liší a nelze pro ně najít aktivitu, kterou by společně vykonávaly. Pro snadnější průběh služby je přínosný kladný vztah hostitelské rodiny s pečující rodinou. Vztah může být přátelský nebo obyčejný, a to pouze v rámci homesahringu. Možné je také narušení vztahu způsobené špatnou komunikací.

5. Podpora

Kódy: *homesharingový tým, proměny podpory, vliv nenáročného dítěte, setkání, sdílení zkušeností*

Ze sdílení zkušeností hostitelů vyplynulo, že největší podporu jim **tým odborníku z homesharingu** poskytuje tím, že jsou k dispozici, zajímají se a jsou připraveni kdykoli poradit a cokoli konzultovat. Důkazem jsou slova hostitelky F_A „Pro mě jako to je důležitý, že si to neběží úplně vlastním životem, ale že víme, že to je v rámci nějakého projektu nebo něčeho jako standardizovaného řekněme trošku, že tam prostě někdo v těch zádech je a že se máme jako na koho obrátit“. Nejenom, že je pro ně tato podpora nepostradatelná, ale také ji hodnotí jako perfektně zvládnutou. „Ta podpora je perfektní i jako musím říct opravdu konzultační…vím, že mám za sebou tým profesionálů, se kterými můžu cokoliv okamžitě konzultovat a ty dámy jsou opravdu expertky na slovo vzaté“ (hostitel B_P). Podle hostitele B_P dodává homesharing odvahu, protože kdyby program neexistoval, sám by se neodhodlal pomáhat i přesto, že často přemýšlel o dobrovolnictví v domově důchodců. Konkrétní zkušenosti s podporou od homesharingového týmu popisuje hostitelka E_A jejíž zažitá situace souvisela s potřebou vymezením hranic (popsáno již v kategorii „Příprava a párování“) a hostitel B_P. Ten uvádí situaci, která nastala během první poznávací návštěvy s pečující rodinou a jejich dětmi „Tam byl moment, kdy bylo vidět, že ta druhá holčička,

respektive ta sestra té znevýhodněné holčičky, tak že je jí to možná trošku líto. A v ten moment bylo vidět, že jedna z těch dam vlastně z té organizace tam okamžitě tu maminku stáhla a říkala „pozor, pozor tohle by mohl vyvolat jako velmi nepěkný situace, reagujte na to a jak na to reagujete“, takže je vidět, že ta podpora je tady z té strany jako naprosto perfektní“ (hostitel B_A).

O **proměnách podpory a potřeb** sdíleli své zkušenosti aktivní hostitelé. Všichni se shodli na rozdílnosti potřeby podpory na počátku poskytování služby a nyní. Ze začátku potřebovali hlavně uvést do služby a toho, co znamená, projí si administrací a přípravou, která z velké části pokryla jejich potřebu získávání informací, dále vedení během párování a možnost kdykoliv se obrátit na tým odborníků s prosbou o radu. Na rozdíl od hostitelů A_A, D_A, H_A, kteří jsou dle jejich slov soběstační a nezmiňují potřebu podpory, tak zbylí hostitelé vidí svou potřebu v samotné přítomnosti týmu oborníků, který se ujišťuje o bezproblémovém průběhu služby, je připraven kdykoli poradit. „Teď jednou za čas, se ozvou, jestli je všechno v pořádku. Kdyby samozřejmě byl nějaký problém, tak to budu s nimi řešit“ (hostitelka C_A). Hostitelka F_A navíc dodává potřebu sdílení zkušeností mezi hostiteli.

Hostitelé C_A, D_A a E_P zmínili **vliv nenáročného dítěte na potřebu podpory**. Z jejich výpovědí vyplývá, že jejich homesharingové dítě nepatří mezi ty náročné. Pokud by mělo těžší postižení, byla by potřeba větší podpora, než jakou potřebují nyní. „Já vlastně jenom zase říkám, že nemám příliš náročné dítě, že vlastně kdyby bylo opravdu nějak hodně náročný, tak by to znovu vypadalo jinak“ (hostitelka C_A). „Narovinu ona je celkem taková, jako že mi našli celkem hodně bezproblémový dítě. Takže teď jí zase, jako tu podporu, z jejich strany úplně jako jí nepotřebuju“ (hostitelka D_A).

Jako podporující vnímají aktivní hostitelé revizní **setkání** probíhající alespoň jednou za půl roku, kterého se účastní hostitelé společně s pečujícími a zástupce za tým odborníků. Setkání slouží k doladění vzájemné spolupráce, tedy sdílení toho, co se daří a co naopak by bylo potřeba dělat jinak. Hostitelky D_A a F_A sdílely konkrétní situaci, která vyžadovala konzultaci na tomto setkání. Hostitelka D_A pozorovala na homesharingové dívce nějaké změny, které si nedokázala vysvětlit. K tomu jí pomohlo revizní setkání, kde se jí zpětně vysvětlila prožívaná situace pečující „Ale ono se to pak samo tak jako i v té rodině uklidnilo, měli tam takovou zvláštní situace, protože maminka se rozcházela s přítelem a asi to na těch dětech jako prostě bylo znát. Takže tenkrát jsme si to pak,

jako i na tom setkání, zpětně teda vyjasnily“ (hostitelka D_A). Hostitelka F_A má zkušenosti se setkáním vyvolaným kvůli rozchodu pečujících. Řešilo se jakési přenastavení služby „To byla taková nová situace, kde jsme spíš potřebovali nastavit s kým my budeme teda komunikovat pro koho budeme. A to jsme ani nesvolávali my, ale nějak to vyplynulo vlastně taky v pravý čas“ (hostitelka F_A). Hostitelka F_A dále zmiňuje jednorázovou víkendovou akci, na které docházelo ke **sdílení zkušeností** mezi hostiteli. „Byli jsme třeba na takovém i pobytu, kde byli i hostitelé i pečující rodiny, tak takový jenom slyšet, jak to mají ostatní, že to fakt funguje, že to je nějaká síť, že by to mohlo fungovat třeba i ve větším a tak, že jako by, že pracujeme na něčem jako společným, co jako dává smysl, a ne jenom jako pro tu jednu rodinu, ale i v nějakým širším měřítku“ (F_A). Setkání hostitelů je podle respondentky F_A nastavené dvakrát ročně, ale má zkušenost s malou účastí hostitelů, a to z důvodu jejich malého počtu, který je snížen ještě nepřítomností.

Shrnutí:
Potřeba podpory je v průběhu poskytování služby proměnlivá. Z počátku se jedná o potřebu uvedení do služby, informací, vedení během párování a podpory ze strany odborného týmu. Během poskytování jde o samotnou přítomnost homesharingového týmu. Ten je stále k dispozici, zajímá se a je připraven kdykoli poradit a cokoli konzultovat. Na míru potřeby podpory má vliv i homesharingové dítě, které pokud má chování nenáročné na péči, potřeba podpory se snižuje. K podpoře dále slouží revizní setkání probíhající alespoň jednou za půl roku, jehož se účastní hostitelé společně s pečujícími a zástupce za tým odborníků. Setkání slouží k doladění vzájemné spolupráce, tedy sdílení toho, co se daří a co naopak by bylo potřeba dělat jinak. Podporující je také sdílení zkušeností mezi hostiteli.

6. Přínosy a dopady

Kódy: *osobní růst, vliv na profesní život, zkušenost pro člena rodiny, vliv na rodinu, názory ostatních, společnost*

Každý z hostitelů přiznává, že má homesharing pozitivní vliv na jejich **osobní růst.** Má na něj vliv pocit smysluplnosti (A_A), učení se trpělivosti a pokory (D_A), učení se novým věcem, získávání nového pohledu na svět (E_P) a učení sebeovládání (B_P). O sebeovládání hostitel B_P hovořil následovně „Pro mě to je ohromná lekce, co se týče třeba sebeovládání

a podobně, kdy samozřejmě za normálních okolností můžu vybuchnout, jakkoliv a běžný člověk ten výbuch vezmeme plně jinak než to dítě s tím znevýhodněním, takže pro mě je to taky ohromná škola…tohle je pro mě, musím říct, jako ohromný rozvoj, kdy tady opravdu musí docházet k tomu, že já musím zůstávat neustále klidný i v těch vyhrocených situacích". Díky homesharingu dochází u respondentů C_A, F_A, G_P a H_A k uvědomění si priorit „když člověk vidí to postižený dítě a doma má zdravý dítě, tak si uvědomíte, že prostě jaký jsou priority, čím si musí procházet tam ta rodina a člověk to tak jako vyhodnocuje a je rád za to, co má" (hostitelka C_A). Priority u hostitelek F_A, G_P a H_A souvisí se schopností zpomalit, zastavit se a žít v přítomnosti. „No, určitě nutím mě to zpomalit svůj život, zamyslet se nad tím, co je v životě důležitý a co není. Selektovat ty důležitý věci a méně důležitý věci" (hostitelka G_P). „S ním (homesharingovým chlapcem) se musím prostě zastavit, když tady je, musím prostě být s ním, každý pohyb hlídat ho a prostě dát na něj pozor. Takže vlastně ten den vím, že se budeme jako jenom zklidňovat a budeme sedět na zahradě na dece…Takže mě to pomáhá jako v tom, mít nějaký takový ten vnitřní klid a nejít jako do toho moc rychle" (hostitelka H_A).

Někteří z hostitelů (B_P, E_P, F_A, G_P, H_A) vidí pozitivní **vliv homesharingu na profesní život**. Hostitel B_P a hostitelka E_P se shodují, že je zkušenost s homesharingem ovlivnila v jednání s lidmi a schopnosti klidných reakcí. „Prostě v práci (manažerská pozice v automobilovém průmyslu) pracuji se spoustou lidí, mám podřízené a často tam jsou taky vyhrocené situace, tak vlastně ten homesharing, a teď vlastně i to školení, které proběhlo, tak mi dalo X nástrojů, jak pracovat vlastně třeba s naštvaným člověkem, když mi někdo vletí do kanceláře a je naštvaný, tak jak ho dostat do toho klidu" (hostitel B_P). „V práci (referentka stavebního úřadu) mám taky nějaké krizové klienty, dá se říct. A myslím si, že mi to pomůže i tam, že prostě dokážu s nimi v klidu mluvit" (hostitelka E_P). Hostitelka F_A pracuje s rodinami umírajících pacientů, ve kterých se již setkala například s dětmi s PAS. Při jednání s nimi se jí hodily zkušenosti a informace, které získala v rámci homesharingu. Hostitelka H_A pracuje jako asistentka pedagoga na prvním stupni běžné základní školy. S žáky sdílí své zkušenosti a vypráví jim o chlapci s Angelmanovým syndromem. Přínosem je osvěta dětí, které se zajímají a mají chuť také pomáhat. „Když byl třeba ten lék na Angelmanův syndrom, tak jsem to všem dětem ve třídě říkala a snažila jsem se, aby jako pochopili vlastně, jak je to důležitý, aby se ty peníze pro ty děti vybraly. Už bylo

takový fajn, že jsme třeba měli ve škole vánoční jarmark, kde vždycky vybíráme peníze a část peněz, co vybereme, tak vlastně dáme na nějakých charitativní účely a moje děti, vlastně ze třídy, se hnedka ozvaly, jestli bychom nemohli přispět těm dětem na ten lék…tak to mě jako potěšilo, že si to jako uložily a že vědí, no" (hostitelka H_A). Hostitelka G_P vnímá svoji schopnost rychle se rozhodovat, co je důležité a co není. Zdůrazňuje, že to, co jí pomáhá k osobnímu růstu, to jí zároveň ovlivňuje i v profesní dráze.

Získávání zkušeností pro člena rodiny je jedním z přínosů, který uvedli všichni dotazovaní hostitelé, kteří mají malé či dospívající děti. Díky homesharingu mohou děti podle respondentů B_P, C_A a H_A poznat možné odlišnosti lidí „Když jsem to začala dělat, tak jsem si říkala, že to bude fajn, že se potká s něčím takovýmhle, že jako nejsou všichni lidi stejní, že prostě je někdo i takovýmhle způsobem postižený" (hostitelka C_A). Hostitel B_P dodává, že se dcera díky této zkušenosti naučí, jak se k lidem s postižením chovat „Má možnost přijít do kontaktu s někým, kdo je nějakým způsobem znevýhodněn, protože dcera se pohybuje v prostředí, kde jsou všechny děti zdravé, nebo respektive bez jakéhokoliv handicapu. A tak má možnost prostě přijít do kontaktu s někým, kdo ten handicap má a může zjistit, že vlastně ten člověk je taky normální, vlastně není… má svůj třeba styl humoru nebo zábavy, ale na druhou stranu není to nikdo nenormální, ke komu bychom se měli chovat nějak odměřeně a jinak než prostě ke zdravým lidem, kteří, kteří nemají nějaké postižení". Hostitelka G_P si myslí, že přínosem pro její děti je uvědomění, že zdraví není samozřejmost a získání hodnot, které je učí pomáhat, nebýt lhostejnými a chovat se k člověku s respektem, i když je čímsi jiný. Hostitelka F_A uvádí přínos pro své děti v získání nového pohledu na svět a ukázky možnosti dělat dobrovolníky. Hostitelka H_A jako jediná uvedla zkušenost pro jiného člena rodiny, než pro dceru či syna, a to pro manžela „Manžel ze začátku měl hrozný problém s tím, že vlastně lidi s postižením hrozně lituje. Nebo že by mu dělal hrozný problém s nimi jako komunikovat, protože prostě je mu to je strašně líto a pro něj je to jako nespravedlivý, že se jim něco takového děje a tak. …A já si myslím, že v tomhle udělal jako hodně pokrok…že nás to posunulo, takhle i nějaké strachy, který třeba manžel měl nebo tak".

Vliv na rodinu vnímají někteří hostitelé v získávání zkušeností pro člena rodiny, což již bylo zmíněno v předchozím odstavci. Další přínosy vidí v pestřejším životě (A_A), uvědomování si priorit (C_A), společně tráveném času (B_P). Hostitelka F_A vidí jako přínos pro rodinu

získání nového společného tématu „No máme dva syny, 8 a 10 roků a no vždycky, když jako má přijet ten chlapec k nám, tak je to takový radostný…nebo i když se o tom bavíme nebo se těšíme, něco vymýšlíme. Myslím, že je to takový nový společný téma tý rodiny prostě, co můžeme mít kromě toho, co jsme zvyklí spolu dělat, což je takový běžný jako sport a hry a cestování, tak tohle je fakt takový společný téma hezký, tak to se mi na tom líbí“. Hostitelce G_A pomohl homesharing vidět své děti v jiném světle a dokáže je za to ocenit „Asi možná lehce, jako, že jsem ráda za to, že oni to neodmítli. Dokážu je za to i víc jako ocenit, že prostě, byť jsem si to vymyslela já, že do toho půjdu, tak jsou i ochotní a jsou rádi, že se dokážou jako taky zapojit“. Hostitelka E_P čelila možnému dopadu na rodinu, který, jak již bylo v textu zmíněno, nenastal díky podpoře homesharingového týmu, nastavení hranic a vysvětlení rolí.

Hostitelé popisovali, jaké **názory** na homsharing měli nebo stále mají **lidé okolo** nich. Setkali se s obdivem, ale také nepochopením, rozpačitými reakcemi a pochybami. Podle hostitelky H_A zní první reakce jako „no, tak to bych nezvládl“. Hostitelka G_P se setkala s rozpačitými reakcemi „Když to někde uvedu, že jsem se do toho zapojila, tak většinou to je takový „ježiš, ty jsi blázen, jako máš svých dětí dost, a ještě další dítě“, že by oni do toho nešli, a ještě s postižením, takže spíš to jsou takový rozpačitý reakce“. Hostitelka F_A má zkušenost s obdivem a nepochopením „Ale jinak to je takový jako, jako takový obdiv, ale no, mě by se líbilo, kdyby to bylo „jé, to je super, a kde se dá zapsat, jako my bychom chtěli taky“, tak takhle to není, je to spíš tak jako v rámci nějakého obdivu, ale spíš jako nepochopení…jako u bližších i vzdálenějších lidí jako „Aha, to jste teda dobrý, tak to jako nechápeme“. Tři hostitelé (C_A, H_A, B_P) se svěřili, že zaznamenali pochyby a obavy ze strany svých příbuzných. „Tam bylo spíš to jakoby, že mám práce dost, a ještě se vrhám do tohohle…že si přidělávám další starosti“ (hostitelka C_A). Respondenti H_A a B_P dodávají, že se pohled blízkých změnil a podporují je. „Moje rodina třeba se toho hodně bála, že si myslí, že to nezvládneme…ale jinak mě podporují, jak můžou“ (hostitelka H_A). „Dvě pochyby ze strany mých příbuzných, kde nejdřív teda přišla exmanželka a říkala, jestli jako si to plně uvědomuju a jestli si uvědomuju všechny jako následky a to, že jako je to závazek…mě to přišlo jako takový pochyby z její strany, jestli jsem si opravdu stoprocentně jistý. A pak vlastně moje rodina jakoby můj táta s mojí sestrou, mě tak jako spíš ze srandy jako popíchli ve smyslu jako jestli to mám zapotřebí, jestli nemám už teď dost starostí…myslím, že už to pominulo“ (hostitel B_P). Setkali se ale

i s pozitivními rekcemi. Například od kolegů a známých kteří mají v rodině člověka s postižením (F_A) nebo přátel (E_P). Hostitel A_A získal zpětnou vazbu od okolí zájmem o veřejném sdílení jeho zkušeností „Teďka se objevují ještě nějaká přání z jinech stran, o tom abych dal něco vědět světu…na vyžádání jsem napsal článek do místních médií, takže z tohohle pohledu taky asi, to je nějaký rozvoj."

Hostitel A_A jako jediný poukázal na **přínos homesharingu pro společnost** „Možnost vůbec téhle té služby a vypomáhat si navzájem komunitně mezi rodinami…myslím že je to obrovský přínos".

Shrnutí:
Poskytování homesharingu má ve většině případů pozitivní vliv. Ovlivňuje osobní růst hostitelů tím, že je učí trpělivosti a pokory, novým věcem, sebeovládání a přináší nový pohled na svět. Dále napomáhá k uvědomění si priorit, zmírnit životní tempo a schopnosti žít přítomností. Získané zkušenosti z homesharingu může hostitel, dle druhu profese, využít v praxi, ať už se jedná o způsob jednání s osobou s postižením, podřízenými na pracovišti, klienty nebo o osvětu kolegů či žáků. Zkušenost s homesharingem není přínosná pouze pro hostitele, ale i pro jejich děti a celé fungování rodiny. Děti získají zkušenost se člověkem s postižením, naučí se k nim chovat s respektem a může se u nich probudit touha pomáhat. Názory lidí na poskytování služby hostiteli se liší. Často přátelé jsou těmi, kteří hostitele obdivují, ale zároveň nechápou jeho motivace. U rodin se lze setkat s pochybami a strachem o přetěžování.

7. Slabá místa

Kódy: *osvěta, identifikační karta, sdílení zkušeností, dojíždění, rušení školení, příprava pečujících, zbytečné investování času*

Přes veškeré klady, které homesharing přináší, lze stále hovořit i o jejích slabých místech. Nejvíce dotazovaných hostitelů (B_P, C_A, E_P, H_A) jako slabé místo označilo **osvětu společnosti**, která se projevuje jejich neznalostí služby. „Mě pořád přijde, že o tom hrozně málo lidí ví. Když jako někomu řeknu o homesharingu, tak jsem se nesetkala ještě s člověkem, který by řekl, že o tom ví, že to zná" (hostitelka C_A). Podle hostitele B_P se však povědomí o homesharingu ve společnosti zvedlo, ale poté také dodává, že v povědomí lidí stále není „Je pravda, že třeba nedávno někde tuším na iDnes proběhl článek, kde se o homesharingu

psalo, tuším, že to bylo snad i někde v televizi…Takže bych řekl, že se to povědomí společnosti o tom zvedlo, ale doposud to rozhodně nebylo… je vidět, že prostě to povědomí tady o tom není". Hostitelé E_P a H_A hovořili o jejich snaze propagovat homesharing ve svém okolí a sami se tak podílet na osvětě o službě. „Snažím se teda ho, jako propagovat, kde můžu a říkat o tom úplně všem, tak dělám takovou reklamu pořád, i ve škole a všude a většinou, jako se mi stává, že lidi ještě pořád o tom jako nevědí" (hostitelka H_A). Pouze hostitelce E_P se podařilo jednoho člověka ve svém okolí natolik zaujmout, že se rozhodl zapojit se do homesharingu „Fakt tady to nikdo neznal. Teď v mém okolí už je to v povědomí…Moje kamarádka říkala, že by o to taky měla zájem, že by jí to zajímalo taky. Takže vždycky informuju, posílám hlasovku, takže všechno ví jako". Hostitelka C_A a hostitel B_P uvedli, že propagaci může ztěžovat anglický název služby, který si můžou lidé buď špatně vyložit nebo ho nemusí chápat vůbec. „…to anglický slovo, že třeba když své mamce řeknu toto slovo, tak si pod tím vůbec nic ani nepředstaví" (hostitelka C_A). „…je spousta lidí z mého okolí, kteří říkají „aha, takže jako RBNB, nebo jako budeš pronajímat barák, nebo jak to je vlastně"" (hostitel B_P).

Během poskytování služby mohou nastat situace, při kterých by neznalost homesharingu u společnosti, hlavně odborné, mohla způsobit komplikace. Hostitel B_P uvádí situaci, kdy by potencionálně s homesharingovou dívkou musel akutně navštívit lékaře z důvodu jejího zranění a nebyl by čas na příjezd pečující osoby. Pokud lékař nerozumí spojitosti mezi hostitelem a dítětem, mohlo by to vyvolat nepříjemnou situaci „Tohle je třeba může být negativu z hlediska toho legislativního, že můžu narazit na tyto limity, které jsou dány jako řeknu Českou republikou jakožto legislativou a podobně. Ale to předjímám, netuším a nevím, jak to bude". Tuto konkrétní situaci, která by mohla nastat s homesharingovým týmem neprobírali, ale hostitel má informaci, že tým pracuje na **identifikačních kartách** pro hostitele, kterými by mohl oficiálně prokázat spojitost mezi ním a dítětem.

Jak už zaznělo v kategorii o potřebách podpory, důležitá je možnost **sdílení zkušeností**. Podle hostitelek H_A a F_A by toto sdílení mohlo probíhat častěji. „tam v na té víkendové akci jsme docela mohli, to bylo jako hezký, ale jinak no, jinak možná, tak je to začátek, no, tak si myslím, že se to jako rozšíří snad" (hostitelka H_A). Hostitelka F_A informuje, že mají nastavené sdílení zkušeností dvakrát ročně, ale nemá zkušenost se zapojením velkého počtu hostitelů. Je jich nedostatek a v případě, kdy některý nedorazí, tak jsou na setkání třeba pouze ve třech.

Na nedostatečném počtu hostitelů má podle respondentky F_A mimo jiné podíl i nepochopení ze strany společnosti „Pracuju v sociální práci, tak je mi to jasné, že to nikdy nebude nějak extrémně lepší, ale nějak bych si myslela, že to pochopení z té společnosti bude větší nebo že víc lidí jako řekne „jé, to pěkný, to bych možná jako zkusil“, tak to no…a tak to souvisí s tím nedostatkem hostitelů“.

Dojíždění, tedy vzdálenost mezi bydlištěm pečující rodiny a hostitele, jako slabé místo označila hostitelka D_A. Při cestě pro dívku a zpět stráví v autě až hodinu času. Ze začátku si dívku vždy sama vyzvedávala a poté ji vozila domů, proto strávila v autě dvě hodin. Dlouhodobě to pro ni bylo neúnosné, proto se s pečující maminkou museli domluvit na kompromisu, kdy jedna z nich absolvuje jednu cestu a druhá tu druhou. Hostitelka zmiňuje roli homesharingového týmu „…ta organizace s tím jako moc nic dělat nemůže, protože ty jsou od nás ještě hodinu jako dál, takže to vůbec se jako nedá nějak jako jinak vymyslet“ (hostitelka D_A).

Na začátku cesty hostitele je pokaždé jejich příprava. Hostitelka G_P má zkušenost s **rušením školení**, kvůli kterým se oddalovaly další fáze homesharingu. Hostitelka E_P zmiňuje ve slabých místech též přípravu, ale ne hostitelů, ale **přípravu pečujících rodin**, která by podle ní měla být intenzivnější, aby i ony byly připraveny na potencionální situace, které by mohly nastávat „bylo by asi dobrý, kdyby procházeli takou nějakou podobnou přípravu jako mi, ale já si myslím, že oni to tak v důkladný to asi jako nemají nebo nevím. Co mám takhle povědomí, co mě říkali z toho homesharingu, že nějaký setkání třeba bylo, ale takhle, aby oni někde den byli a něco, nějaká příprava úplně, tak nevím, no. Jo, právě, že jsem měla i jako obavy z toho, aby ti rodiče si nemysleli, že třeba my jim ty děti jako chceme vzít, což…někdo si to ta vzít asi třeba může, jo, že tam to dítě pak jenom třeba mluví o tom hostiteli a je to takový…myslím si, že by to bylo jako lepší, kdyby ti rodiče byli připravenější víc, ale to můžu jako předjímat, že jo, to nevím, co se může jako stát“ (hostitelka E_P).

Dobrovolnost je důležitá při přípravě na poskytování homesharingu. Dává účastníkům možnost kdykoli ze služby vystoupit. Jako jedno z možných slabých míst vidí hostitelka H_A v **investování času** týmu odborníků do člověka, který se nakonec rozhodne, že se hostitelem stát nechce nebo se ho nepodaří spárovat.

Shrnutí:
Přes veškeré klady, které homesharing přináší, lze stále hovořit i o jejích slabých místech. Jedním z nich je osvěta, tedy povědomí společnosti o existenci služby. Přesto, že díky propagaci homesharingu ze strany samotné společnosti i zapojených hostitelů, se povědomí zvedá, stále není dostatečné. Jedním z faktorů, který by mohl mít negativní vliv na šíření homesharingu, je jeho anglický název, který může být pro starší generaci nepřeložitelný a mladší generace si ho může přeložit jako obyčejné spolubydlení. Neznalost služby, například u odborníků v lékařství, může vyvolat komplikované situace související s dokazováním vztahu mezi hostitelem a homesharingovým dítětem. Toto by mělo být v řešení týmu odborníků, kteří chystají identifikační karty pro hostitele, kterými budou moci jejich vztah oficiálně prokazovat. Další slabá místa mohou být nedostatečný počet hostitelů, který se promítá do slabého sdílení zkušeností, dále rušení školení nebo nedostatečná příprava pečujících na potencionální nastalé situace. Nevýhodami v poskytování může být přílišná vzdálenost bydliště mezi pečujícími a hostiteli. Nevýhodou dobrovolnosti, kdy má každý možnost kdykoli vystoupit ze služby, je případně zbytečné investovaní energie a času týmu odborníků.

4.2 Závěry výzkumného šetření

Hlavním výzkumným cíle diplomové práce bylo analyzovat zkušenosti hostitelů získané díky poskytování služby homesharing, a to v období rozhodování o zapojení se do poskytování služby, období příprav, párování a samotného poskytování. Na základně tohoto cíle bylo stanoveno 5 dílčích výzkumných otázek (DVO) zaměřených na faktory ovlivňující motivaci hostitelů, přínosy a dopady poskytování homesharingu, vztahy s pečujícími rodinami a jejich dětmi, potřeby hostitelů a slabá místa homesharingu. Informace získané prostřednictvím analýzy polostrukturovaných rozhovorů budou nyní využity k jejich zodpovězení.

DVO1: Jaké faktory ovlivňují motivaci hostitelů zapojit se do homesharingu?
Na jednotlivé lidi působí různé faktory, které ovlivňují jejich motivaci. Prvním impulsem, a zároveň faktorem, může být dostupnost informací o homesharingu a hostitelství na sociálních sítích a webových stránkách organizací. Člověk si díky příspěvkům a videím dokáže lépe představit,

co by ho mohlo čekat a získává tak odhodlání se zapojit. Svoji roli u některých mohou hrát předchozí zkušenosti s lidmi se specifickými potřebami, které dodávají odvahu k zapojení se do homesharingu hlavně v případech, kdy jsou tyto zkušenosti pozitivní. To ale neznamená, že člověk bez jakékoli zkušenosti nemůže službu poskytovat. Nejen u těchto lidí se jako motivace ukazuje touha po získávání nových zkušeností, a to pro sebe i pro svou rodinu. To zároveň od služby i očekávají. Mezi motivace, které dotazovaní hostitelé zmiňovali, patří aktivní pomoc někomu, kdo pomoc potřebuje, vyplnění volného času, setkávání se s inspirativními lidmi, uspokojení potřeby se o někoho starat a být užitečný, možnost získání nového pohledu na svět a vzájemné učení nebo touha po pozitivní změně ve svém životě.

DVO2: Jaké přínosy a dopady vyplývající z poskytování homesharingu identifikují hostitelé?

V rámci výzkumného šetření bylo objeveno výrazně více přínosů než negativních dopadů homesharingu. Přínosy lze pozorovat v osobním růstu hostitelů, vlivu na jejich rodinu i profesní život nebo získávání nových zkušeností. Hostitelé se mohou naučit trpělivosti, sebeovládání, pokory, získat schopnost zastavit se a žít v přítomnosti a nový pohled na svět. Dochází k uvědomování si priorit a přehodnocování dosavadních hodnot. To se může odrážet i v profesním životě, například v jednání s lidmi a schopnosti klidných reakcí. Podle povahy zaměstnání mohou hostitelé získané informace a zkušenosti využít i ve své praxi k přímé práci či alespoň k osvětě lidí okolo sebe. Jedním z přínosů, který uvedli všichni dotazovaní hostitelé, kteří mají malé či dospívající děti, je získávání zkušeností právě pro ně. Díky homesharingu mají možnost poznat možné odlišnosti lidí, naučit se k nim chovat s respektem, pomáhat jim a nebýt lhostejní. Dalšími přínosy, tentokrát pro celou rodinu, jsou například pestřejší život, uvědomování si priorit, společně trávený čas a nové společné téma. Pouze jeden z dotazovaných hostitelů popisoval zkušenost s potencionálním negativním dopadem poskytování homesharingu na jeho rodinu, který by byl zapříčiněn špatným nastavením hranic a nevyjasněním rolí. Díky podpoře homesharingového týmu bylo však dopadu zabráněno.

DVO3: Jak hostitelé vnímají vztahy s pečujícími rodinami a s jejich dítětem?

Pro efektivní poskytování homesharingu jsou klíčové dobré vztahy mezi hostitelskou a pečující rodinou, stejně jako s homesharingovým dítětem. Všichni dotazovaní hostitelé potvrdili, že tyto vztahy fungují. U některých hostitelů jsou vztahy s pečujícími rodinami pozitivní, ale ne nutně přátelské, zatímco u jiných homesharing přinesl nová přátelství s lidmi, se kterými si rozumí a v případě možností s nimi tráví čas i mimo homesharing. Vztah s dítětem se specifickými potřebami začíná hostitel navazovat již při procesu párování. V této fázi si dítě vytváří důvěru v hostitele, což je podstatné pro budoucí vztah. Všichni dotazovaní hostitelé si s dětmi vybudovali vzájemný přátelský vztah, který se již u některých prohloubil a fungují spolu, jako kdyby byli rodina. Děti hostitelů zpravidla vítají příjezd homesharingového dítěte. Může však nastat situace, kdy se s dospíváním dítěte v hostitelské rodině mění i jeho pohled na homesharingové dítě. Jejich způsoby hry se začnou lišit, nelze je společně zabavit, a pro dítě v hostitelské rodině přestává homesharing dávat smysl. To je jedna z výzev, na kterou se zaměřují konzultace s odborníky z organizace.

DVO4: Jaké potřeby vzniklé z poskytování homesharingu identifikují hostitelé?

Největší potřebou hostitelů je podpora od homesharingu a jeho týmu odborníků, která je velice pozitivně vnímána. Odborníci jsou hostitelům neustále k dispozici, zajímají se o průběh poskytování služby, dodávají jim odvahu a jsou připraveni kdykoli poradit a cokoli konzultovat. Potřeby hostitelů se v průběhu poskytování homesharingu mění. Ze začátku je pro hostitele důležitá příprava, při které se dozvědí vše o službě, jejím poskytování a baví se o potencionálních situacích a jejich řešení. Tím je uspokojena jejich potřeba získání informací. Dále potřebují projít administrací a vedení během párování, kdy mají znovu možnost se kdykoliv obrátit na tým odborníků s prosbou o radu. Když homesharing poskytují již delší dobu, nepotřebují podporu ve stejné míře jako z počátku. Postačí jim možnost sdílet své zkušenosti a vědomí, že na to nejsou sami. Na potřebu podpory a její intenzitu má vliv mimo jiné to, zda má homesharingové dítě chování náročné na péči. Čím více náročné dítě hostitelé mají, tím větší podporu potřebují. Podpůrně působí revizní setkání

probíhající alespoň jednou za půl roku, kterého se účastní hostitelé společně s pečujícími a zástupce za tým odborníků. Setkání slouží k doladění vzájemné spolupráce, tedy sdílení toho, co se daří a co naopak by bylo potřeba dělat jinak. Důležitou složkou homesharingu, která je velice potřebná, je dobrovolnost poskytování služby, individuální přístup ze strany homesharingového týmu a správné vymezení hranic.

DVO5: Jaká slabá místa identifikují hostitelé v realizaci homesharingu?

Jedním ze zásadních slabých míst, které může souviset s nedostatkem hostitelů, je nízká povědomost lidí o komunitní službě homesharing, která se sice v průběhu let navýšila, ale stále není dostatečná. Sami hostitelé se s tímto slabým místem snaží bojovat tím, že dělají osvětu mezi lidmi ve svém okolí. Problémem by mohl být cizí název služby, pod kterým si lidé nemusí umět představit jeho význam či si ho špatně přeloží. S nízkým počtem hostitelů souvisí i menší prostor pro sdílení zkušeností mezi nimi, jelikož je složitější sejít se ve větším počtu. Jeden z hostitelů zmiňuje potencionální vznik identifikačních karet pro hostitele, které by měli oficiálně potvrzovat jejich vztah s dítětem, kdyby byl potřeba prokázat. Mezi problematická místa může být zařazeno zbytečné investování času týmu odborníků do člověka, který se nakonec rozhodne, že se hostitelem stát nechce nebo se ho nepodaří spárovat, dlouhé dojíždění mezi bydlišti rodin nebo rušení školení. Jedna z hostitelek má obavu, že přípravy pro pečující rodiny nejsou dostatečně intenzivní, což by mohlo zapříčinit nepřipravenost na potencionálně nastalé situace vyvolávající u nich negativní emoce.

4.3 Diskuze a doporučení pro praxi

V diplomové práci s názvem *Homesharing z pohledu hostitelských rodin* bylo hlavním výzkumným cílem: analyzovat zkušenosti hostitelů získané díky poskytování služby homesharing, a to v období rozhodování o zapojení se do poskytování služby, období příprav, párování a samotného poskytování.

Z výzkumu Hole et al. (2015) vyplývá, že jedním z klíčů k úspěšnému homesharingu je zjištění zdravé **motivace** hostitele. Nejenom v tomto výzkumu bylo zjištěno, že mezi hlavní motivace hostitelů patří

aktivní pomoc někomu, kdo pomoc potřebuje, vyplnění volného času a touha po získávání nových zkušeností (srov. Dobiášová, 2024, Konečná, 2024, Šafářová et al., 2024, Varju, 2024, Blinková, 2022). Mezi další možnosti patří setkávání se s inspirativními lidmi, uspokojení potřeby se o někoho starat a být užitečný, možnost získání nového pohledu na svět a vzájemné učení. Těmto výsledkům odpovídají informace ze *Závěrečné evaluační zprávy k zavádění a dopadu homesharingu za období duben 2022 až prosinec 2023* (Šafářová et al., 2024). V nich je uvedeno, že 94 % hostitelů motivovala pro zapojení do homesharingu pomoc dalším lidem, 89 % měli vidinu obohacení od někoho, kdo vnímá svět jinak a 87 % chtělo zkusit a naučit se něco nového. Dále je zmíněno, že se jako člověk posune hostitel dál nebo také načerpá pozitivní energii. Přichází navíc s postřehem, že hostitelé, převážně ti starší s vlastními dětmi a zkušenost s péčí o ně, zdůrazňují a směřují svou pomoc směrem k pečujícím rodičům, nikoliv samotnému dítěti (Šafářová et al., 2024). Motivačně mohou působit předchozí zkušenosti s lidmi se specifickými potřebami, které dodávají odvahu k zapojení se do homesharingu, s čímž korespondují výsledky práce Blinkové (2022). Podle Hole et al. (2015) přispívají k minimalizaci překvapení a k realističtějším očekáváním. Varju (2024) zjišťovala, co hostitele motivuje k setrvání v homesharingu, což ji dovedlo k odpovědi, že v poskytování služby vidí obrovský smysl a motivace, která je k tomu vedla se naplňuje.

To, co někteří hostitelé popisují jako své motivace, konkrétně smysluplné využití času a získávání nových dovedností a znalostí, řadí *Homesharing: základní metodika pro doprovázející organizace* (Pudlovská, Třešňáková & kol. 2024) mezi **přínosy homesharingu** pro hostitele. Dále sem patří získání obohacujícího vztahu, komunity lidí spojené s homesharingem nebo posílení trpělivosti, empatie, sebepoznání a tolerance. Zjištění výzkumu je s těmito body v souladu. Hostitelé se učí trpělivosti, sebeovládání a pokory. Osobní přínosy poskytování služby v podobě vnitřního obohacení zjistili také Šafářová et al. (2024). Homesharing jim přináší uvědomování si priorit a přehodnocování dosavadních hodnot. Získávají nadhled a nový pohled na své priority, nebo jinak řečeno, získávají širší perspektivu na situace, které prožívají v osobním či profesním životě (srov. Varju, 2024). Navíc se někteří z nich zbavují i předsudků (Konečná, 2024).

Další z klíčů k úspěšnému homesharingu, vyplývající z výzkumu Hole et al. (2015) jsou dobré vztahy mezi účastníky založené na důvěře, jelikož se v ideálním případě osoba se specifickými potřebami stává

součástí rodiny. Všichni dotazovaní hostitelé potvrdili, že tyto vztahy fungují a nebrání poskytování homesharingu. **Vztah s dítětem** se specifickými potřebami je dle Pudlovské, Třešňákové & kol. (2024) je tím nejdůležitějším v kontextu homesharingu. Hostitel ho začíná navazovat již při procesu párování. V této fázi si dítě vytváří důvěru v hostitele, což je podstatné pro budoucí vztah. Podle Hánákové et al. (2024) potřebuje člověk s postižením zažívat kvalitní mezilidské vztahy, otevřenou komunikaci a pocit sounáležitosti, což u něho vede k pocitu bezpečí a vnitřnímu klidu. Všichni dotazovaní hostitelé si s dětmi vybudovali vzájemný přátelský vztah, který se již u některých prohloubil a fungují spolu, jako kdyby byli rodina. **Vztahy s pečujícími rodinami** jsou u některých hostitelů pozitivní, ale ne nutně přátelské, zatímco u jiných homesharing přinesl nová přátelství s lidmi, se kterými si rozumí a v případě možností s nimi tráví čas (srov. Šafářová et al., 2024). V *Závěrečné evaluační zprávě* (Šafářová et al., 2024) je však uvedeno, že blízký vztah s rodinou homesharingového dítěte má pouze 43 % hostitelů. Vztahy homesharingového dítěte **s dětmi hostitelů** v *Základní metodice pro doprovázející organizace* (Pudlovská, Třešňáková & kol., 2024) nejsou popsány.

Největší potřebou hostitelů je **podpora od homesharingu** a jeho týmu odborníků, která je velice pozitivně vnímána. Odborníci jsou hostitelům neustále k dispozici, zajímají se o průběh poskytování služby, dodávají jim odvahu a jsou připraveni kdykoli poradit a cokoli konzultovat (srov. Konečná, 2024, Varju, 2024). Potřeby hostitelů se v průběhu poskytování homesharingu mění. **Ze začátku** je pro hostitele důležitá příprava, při které se dozvědí vše o službě, jejím poskytování a baví se o potencionálních situacích a jejich řešení. Tím je uspokojena jejich potřeba získání informací. Dále potřebují projít administrací a vedení během párování, kdy mají znovu možnost se kdykoliv obrátit na tým odborníků s prosbou o radu. S tím se shodují i výsledky výzkumu Varju (2024), podle které je potřeba podpory proměnlivá a nejvíc podpory ze starny týmu odborníků oceňují během fáze párování. Když homesharing **poskytují již delší dobu**, nepotřebují podporu ve stejné míře jako z počátku. Postačí jim možnost sdílet své zkušenosti a vědomí, že na to nejsou sami. K podobnému zjištění dospěla i Varju (2024) podle které hostitelé poskytující homesharing delší dobu podporu nepotřebují. Ve vztahu k hostitelům Pudlovská, Třešňáková & kol. (2024) uvádějí podporu v podobě individuálního kontaktu s hostiteli, skupinových setkání hostitelů a nabídky doplňkového vzdělávání. Někteří dotazovaní hostitelé však zmiňují menší prostor pro sdílení zkušeností,

což potvrzuje i *Závěrečná evaluační zpráva* (Šafářová et al., 2024), kde zaznívá, že jak pečující, tak hostitelé stojí o více příležitostí ke sdílení. Podpůrně působí revizní setkání probíhající alespoň jednou za půl roku, jehož se účastní hostitelé společně s pečujícími a zástupce za tým odborníků. Setkání slouží k doladění vzájemné spolupráce, tedy sdílení toho, co se daří a co naopak by bylo potřeba dělat jinak. Důležitou složkou homesharingu, která je velice potřebná, je dobrovolnost poskytování služby, individuální přístup ze strany homesharingového týmu a správné vymezení hranic. Respondenti Konečné (2024) oceňují taktéž osobní přístup a profesionalitu týmu.

Limity výzkumného šetření

V průběhu výzkumného šetření byly identifikovány některé limity týkající se metod, provedení šetření i výzkumného vzorku. Použitím designu kvalitativního výzkum nelze získat výsledky, který by bylo možné zobecnit či aplikovat.

Do výzkumu se zapojilo 5 aktivních hostitelů a 3 hostitelé v procesu párování. Účastníci byli zástupci odlišných domácností. Pro zajištění komplexnějšího pohledu na problematiku by bylo vhodné zapojit celé hostitelské páry či rodiny, pokud tedy hostitel neposkytuje službu jako jednotlivec. Přispět by mohl i vyšší počet respondentů poskytujících homesharing aktivně či v procesu párování a analyzovat získaná data z každé skupiny zvlášť. Další možností je do výzkumu zahrnout zapojené pečující rodiny a odborníky z homesharingu, kteří s hostiteli a rodinami pracují.

Potencionálním limitem by mohl být způsob provádění rozhovorů, které proběhly online formou a v jednom případě telefonicky. Je možné, že osobní setkání by přispělo k větší otevřenosti respondentů. K tomu by mohlo dopomoci i opakované setkání s rozhovorem, kterými by mohl poskytnout doplňující data a informace.

Doporučení pro praxi

Vzhledem k nízkému povědomí o homesharingu, které hostitelé považují za jedno z hlavních slabých míst, by se měly doprovázející organizace nadále **zaměřovat na zvyšování informovanosti ve společnosti**. Hlavními zdroji, ze kterých se dotazovaní hostitelé dozvěděli o službě homesharing a zároveň čerpali informace před kontaktováním služby, byly sociální sítě a webové stránky organizací. Ačkoliv jsou obecné informace o službě důležité, ještě větší význam pro motivaci má sdílení zkušeností

a informací od již aktivních hostitelů. Videa, na kterých vystupují hostitelé a mluví o svých zkušenostech, se ukázala jako silný motivační nástroj pro první kontaktování. Zapojení aktivních hostitelů a jejich osobní přítomnost by mohla být přínosná i během besed, které organizace pořádají pro nábor nových hostitelů. Pokud by byl někdo z aktivních hostitelů ochotný věnovat svůj čas aktivní osvětě, měly by organizace tuto možnost využít, protože, jak už bylo zmíněno, osobní zkušenost je často efektivní při oslovování nových hostitelů. Kromě toho mohou organizace v letácích uvádět konkrétní přínosy poskytování, ať už se jedná o přínosy osobní, profesní či pro děti, rodinu a jejich okolí. Díky homesharingu poznají nové lidi, kteří se mohou stát důležitou součástí jejich života.

Noví hostitelé vyžadují intenzivnější podporu a mají potřebu získávání informací. Během **přípravy** na poskytování homesharingu je, společně s teoretickými znalostmi, důležitá především praktická příprava. Jako důležité se ukazuje diskutování nad konkrétními situacemi a trénování jejich řešení. Organizace by obsahy příprav měly neustále aktualizovat, aby zahrnovaly aktuální témata a situace, se kterými se, dle jejich zkušeností, setkávají aktivní hostitelé.

Významnou součástí úspěšného procesu homesharingu jsou **kvalitní vztahy** mezi jeho aktéry. Důraz by měl být kladen na upřímnou komunikaci a vzájemnou důvěru. Aktéři by se navzájem měli informovat o průběhu služby a nových situacích, které by službu mohly ovlivnit. Pro prohlubování vzájemných vztahů je vhodné pořádání akcí, na kterých se setkají pečující i hostitelské rodiny a vytváření tak příležitostí k budování přátelských vztahů.

Součástí podpory je **sdílení zkušeností mezi hostiteli**, které je sice poskytováno, ale ne v dostatečné míře. Proto je pro hostitele potřeba zajistit možnosti setkávat se a vyměňovat mezi sebou zkušenosti. Vzhledem k nízkému počtu hostitelů by sdílení mohlo probíhat napříč doprovázejícími organizacemi například online formou, která sice nepůsobí osobně, ale funguje bez ohledu na vzdálenost mezi nimi a mohla by být i tak přínosem k lepší podpoře.

Pro **dlouhodobou udržitelnost a spokojenost hostitelů** je důležitá dobrovolnost projevující se možností rozhodnout se o míře zapojení do služby, nastavení hranic, které vyvažují potřeby vyplývající z homesharingu a potřeby rodiny, dále individuální přístup a vymezení rolí.

5 Závěr

Diplomová práce se zabývala homesharingem z pohledu hostitelských rodin. Hlavním cílem bylo analyzovat zkušenosti hostitelů získané díky poskytování služby homesharing, a to v období rozhodování o zapojení se do poskytování služby, období příprav, párování a samotného poskytování.

Diplomová práce se skládala z teoretické a výzkumné části. První teoretická kapitola byla zaměřena na pojem homesharing a jeho aktéry. Popsala hlavní cíle a záměry služby, cestu homesharingu z Irska do České republiky, její vztah s komunitou, předpoklady úspěšného poskytování služby i překážky v poskytování. Druhá teoretická kapitola popsala hostitele a jejich roli v poskytování služby homesharing. Následně se věnovala podmínkám a předpokladům pro to, stát se hostitelem, právy a povinnostmi hostitele a jeho cestě homesharingem. Následně byla stanovena hlavní výzkumná otázka, ze které vyplynulo pět dílčích výzkumných otázek. Byla představena metodologie výzkumného šetření, popsán sběr dat, příprava a analýza dat, charakterizováno místo výzkumného šetření a výzkumný vzorek. Jako součást výzkumné části a zároveň východisko pro výzkum byla vytvořena přehledová studie.

Výzkumná část byla realizována formou kvalitativního výzkumu zaměřeného na hostitele aktivně poskytující službu homesharing i hostitele v procesu párování. Metodou sběru dat bylo uskutečnění polostrukturovaných rozhovorů. Na základě analýzy získaných dat byla díky otevřenému kódování provedena kategorizace dat. V závěrech výzkumného šetření byly získané informace prostřednictvím analýzy polostrukturovaných rozhovorů využity k zodpovězení dílčích výzkumných otázek.

Bylo zjištěno, že ačkoliv na jednotlivé hostitele působí jiné motivace, v některých se častěji shodují, především ve vidině aktivního poskytnutí pomoci tomu, kdo ji potřebuje a smysluplně tak vyplnit volný čas. Homesharing může mít různé přínosy, jak pro osobní či profesní rozvoj hostitele, tak i pro jeho rodinu. Učí se například klidnému jednání s lidmi a uvědomují si, co je pro ně v životě důležité. Jejich potřeby jsou naplňovány díky podpoře homesharingového týmu, který je pro ně kdykoli k dispozici. Nejvíce podpory však potřebují začínající hostitelé procházející procesem párování. Ti, kteří službu poskytují delší dobu nepotřebují tolik podpory, ale oceňují možnosti revizního setkávání či sdílení svých zkušeností s dalšími hostiteli. Díky homesharingu dochází k vybudování

nových vztahů mezi jeho aktéry. Tyto vztahy, obzvláště s homesharingovým dítětem, jsou pozitivní. Vztahy mezi rodinami mohou být jak velice přátelské, tak i spíše formální. Přesto, že je homesharing pozitivně vnímanou komunitní službou, objevují se i jeho slabá místa, kterými je především nižší povědomost o její existenci, ze které vyplývá i nedostatek hostitelů a omezená možnost sdílení zkušeností mezi nimi. V závěrečné části práce lze nalézt diskuzi výsledků, limity výzkumného šetření a doporučení pro praxi.

Použité zdroje

Blinková, D. (2022). *Homesharing jako systém podpory rodin dětí s autismem v Moravskoslezském kraji* [Diplomová práce, Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta]. lZBPC4JAEMU_jVdnWEGkm5aIXrRo0eYSGpsK_mN369CnTyqiILaa2wy_9x5vgKAAGspzW5e6HYeym_cduXsXoxhZiqkXr5a4DhOeMHcbRCFCfg-PwbXwMNixwE-KOUAf2vf3X6TW8AyGyfAxkiEp45D8BU8VtIAlR3Y3X_pz9UjlcDSXEUUkj7JOdzo_WkFhZaqBuhhLIPFws_0c2oNBRPCKae8wLbrM89dQVqfRD2

Çolak, B., & Kahriman, İ. (2023). Evaluation of Family Burden and Quality of Life of Parents with Children with Disability. *The American Journal Of Family Therapy*, *51*(2), 113-133. https://doi.org/10.1080/01926187.2021.1941421

Collins, M., Langer, S., Welch, V., Wells, E., Hatton, C., Robertson, J., & Emerson, E. (2014). A Break from Caring for a Disabled Child: Parent Perceptions of the Uses and Benefits of Short Break Provision in England. *British Journal Of Social Work*, 44(5), 1180-1196. https://doi.org/10.1093/bjsw/bcs209

Cramer, H., & Carlin, J. (2007). Family-Based Short Breaks (Respite) for Disabled Children: Results from the Fourth National Survey. *British Journal Of Social Work*, *38*(6), 1060-1075. https://doi.org/https://doi.org/10.1093/bjsw/bcl393

Černá, E., & Pudlovská, A. (2024, listopad 07). *Metodické zázemí homesharingu v ČR*. Homesharing v České republice: Sdílená péče o osoby s intelektovým znevýhodněním, Praha, Česká republika.

Dobiášová, P. (2024). *Dítě s poruchou autistického spektra a homesharing* [Bakalářská práce, Technická univerzita v Liberci, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická]. https://theses.cz/id/afyn9q/Dobiasova_BP.pdf?zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Dhomesharing%26start%3D1

Dokoupilová, I., Hanáková, A., Potměšil, M., Soldanová, J., Štěpničková, N., & Urbanovská, E. (2017). *Rodina a dítě se zdravotním postižením*. Paido.

Dörnyei, Z., & Ushioda, E. (2021). *Teaching and researching motivation* (Third edition). Routledge.

Guerin, S., Nicholson, E., Keogh, F., & Dodd, P. (2021). Staff and family views of alternative respite services for adults with intellectual disabilities – aims, outcomes and experiences. *International Journal Of Developmental Disabilities*, 67(4), 296-306. https://doi.org/10.1080/20473869.2019.1665773

Hanáková, A., Hrudová, T., Hudcová, B., Kroupová, K., Růžičková, V., Šimůnková, K., Špinarová, G., Urbanovská, E., & Vachalová, V. (2024). Pocit bezpečí jako jedna z důležitých hodnot nejen lidí se specifickými potřebami. *Paidagogos*, *2023*(1-2), 45–61. http://www.paidagogos.net/issues/2023/1-2/article.php?id=3

Hanrahan, D. (2005). The Influence of Media and Respondent Characteristics on the Outcome of a Campaign to Recruit Host Families for Adults with Learning Disability. *British Journal Of Social Work*, *36*(6), 979-996. https://doi.org/10.1093/bjsw/bch389

Hartl, P. (1997). *Komunita občanská a komunita terapeutická*. Sociologické nakladatelství.

Hendl, J. (2023). *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace* (Páté, přepracované vydání). Portál.

Hledá se 150 lidí, kteří pomohou rodičům dětí s postižením nabrat síly. (c2021-2024). Homesharing. Dostupné 24 září 2024, z https://homesharing.cz/hleda-se-150-lidi-kteri-pomohou-rodicum-deti-s-postizenim-nabrat-sily/

Hole, R., Robinson, C. A., Stainton, T., Lige, S., & Crawford, C. (2015). Home Sharing and People With Intellectual Disabilities: A Qualitative Exploration. *Journal Of Policy And Practice In Intellectual Disabilities, 12*(4), 279-287. https://doi.org/10.1111/jppi.12138

Homesharing je založený na vztazích. (c2021-2025). Homesharing. Dostupné 1 duben 2025, z https://homesharing.cz/homesharing-je-zalozeny-na-vztazich/

Home Sharing in Intellectual Disability Services in Ireland Ireland: Report of the National Expert Group Report of the National Expert Group. (2016). Health Service Executive. Dostupné 8 listopad 2024, z https://www.hse.ie/eng/services/publications/disability/reportonhomesharing.pdf

Homesharing v Česku. (2024, únor 15). Homesharing. Dostupné 8 listopad 2024, z https://homesharing.cz/homesharing-v-cesku/

Hricová, A., & Urban, D., Ondrášek, S. (Ed.). (2024). *Sociální práce: současné trendy*. Grada.

ICD-11 for Mortality and Morbidity Statistics. (2024). Dostupné 13 listopad 2024, z https://icd.who.int/browse/2024-01/mms/en#605267007

Klimešová, M., Klocek, A., & Pour, M. (c2021). *Osamostatňování mladých dospělých se zdravotním znevýhodněním: Souhrnná zpráva*. Abakus – Nadační Fond Zakladatelů Avastu. Dostupné 30 prosinec 2024, z https://abakus.cz/file/ke-stazeni/Osamostatnovani-analyza-2022-01.pdf

Konečná, K. (2024). *Homesharing v České republice jako sociální fenomén a motivace k němu z pohledu hostitelů* [Bakalářská práce, Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta]. https://theses.cz/id/mvbe51/Bakalarska-praceJ-Konecna-Katerina.pdf?zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Dhomesharing%26start%3D1

Ljubičić, M., Burčul, I., Gusar, I., & Šare, S. (2023). Are They the Same for All People? Nurses' Knowledge about the Basic Human Needs of People with Disabilities. *Behavioral Sciences*, *13*(1), 1-17. https://doi.org/10.3390/bs13010068

Mareš, J. (2013). Přehledové studie: jejich typologie, funkce a způsob vytváření. *Pedagogická Orientace*, 23(4), 427-454. https://doi.org/10.5817/PedOr2013-4-427

McDonald, B. (2024, listopad 07). *Homesharing a jeho klíčové milníky v Irsku*. Homesharing v České republice: Sdílená péče o osoby s intelektovým znevýhodněním, Praha, Česká republika.

Metzger, T., Nguyen, N., Le, H., Havo, D., Ngo, K., Lee, S., Nguyen, T., Nguyen, Q., Tran, L., Tong, N., Le, C., & Dudovitz, R. (2024). Does volunteering decrease burnout? Healthcare professional and student perspectives on burnout and volunteering. *Frontiers In Public Health*, *12*(1), 1-11. https://doi.org/10.3389/fpubh.2024.1387494

Mišovič, J. (2019). *Kvalitativní výzkum se zaměřením na polostrukturovaný rozhovor*. Sociologické nakladatelství (SLON).

Oberholzer, A. E. (2019). Human Flourishing In The Lives Of Children Living With a Disability. *Journal Of Disability & Religion*, *23*(2), 127-148. https://doi.org/10.1080/23312521.2019.1571468

Ondrušková, R. (2024, květen 28). *Párování v homesharingu*. Homesharing a dobrovolnictví jako možnosti celoživotního vzdělávání: Česko-slovenský projekt pomoci rodinám s dětmi na spektru autismu, online. https://homesharing.asksummit.online/homesharing.html?fbclid=IwY2xjawElymVleHRuA2FlbQIxMQABHVp-FeRX7tHnP-dqI9LrMxaz87LXpK-0zvN_GvTCR_jadcFvB0lXZN44Ywg_aem_D0NiAZKZTRBwEFRpNdiV4w

Ondrušková, R., & Glaserová, J. (2024, březen 26). *Zásady a fáze homesharingu*. Homesharing a dobrovolnictví jako možnosti celoživotního vzdělávání: Česko-slovenský projekt pomoci rodinám s dětmi na spektru autismu, online. https://homesharing.asksummit.online/homesharing.html?fbclid=IwY2xjawElymVleHRuA2FlbQIxMQABHVp-FeRX7tHnP-dqI9LrMxaz87LXpK-0zvN_GvTCR_jadcFvB0lXZN44Ywg_aem_D0NiAZKZTRBwEFRpNdiV4w

Ombudsman. (2024, červen 20). *Komunitní sociální služby musí definovat přímo zákon, shodl se poradní orgán ombudsmana pro oblast práv lidí s postižením*. Ombudsman: Veřejný Ochránce Práv. Dostupné 25 listopad

2024, z https://www.ochrance.cz/aktualne/komunitni_socialni_sluzby_musi_definovat_primo_zakon_shodl_se_poradni_organ_ombudsmana_pro_oblast_prav_lidi_s_postizenim/

Pudlovská, A., Třešňáková, P., & kol. (2024). *Homesharing: základní metodika pro doprovázející organizace*. Homesharing. Dostupné 2 říjen 2024, z https://homesharing.cz/wp-content/uploads/2024/06/Metodika-Homesharing-2024-final_web_mensi.pdf

Raichl, J., & Vrzáková, M. (2023, duben 18). *Homesharing solidárně pomáhá s péčí o postižené děti: Podpoří rodiny a obohatí i samotné hostitele.* Portál Českého Rozhlasu. Dostupné 23 červen 2024, z https://hradec.rozhlas.cz/homesharing-solidarne-pomaha-s-peci-o-postizene-deti-podpori-rodiny-a-obohati-i-8974725

Řiháček, T., Čermák, I., & Hytych, R. (2013). *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*. Masarykova univerzita.

Shaw, K., Cartwright, C., & Craig, J. (2011). The housing and support needs of people with an intellectual disability into older age. *Journal Of Intellectual Disability Research*, 55(9), 895-903. https://doi.org/10.1111/j.1365-2788.2011.01449.x

Slowík, J. (2007). *Speciální pedagogika* (2. dopl. vyd.). Grada.

Slowík, J. (2022). *Inkluzivní speciální pedagogika*. Grada.

Šafářová, K., Ducheček Koutná, M., Havrdová, E., Hudáčková, K., Pour, M., & Netík, J. (2024, leden 28). *Souhrnná zpráva: Závěrečná evaluační zpráva k zavádění a dopadu homesharingu za období duben 2022 až prosinec 2023*. Abakus: Nadační Fond Zakladatelů Avastu. Dostupné 1 duben 2025, z https://abakus.cz/file/ke-stazeni/Homesharing-evaluacni-zprava-2024-04.pdf

Švaříček, R., & Šeďová, K. (2014). Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách (Vyd. 2). Portál.

Svenlin, A. -R., & Lehto-Lundén, T. (2023). Respite care from the child's perspective – The Support Family Intervention in Finland. Adoption And

Fostering, 47(2), 138-156. https://doi.org/10.1177/03085759231176566

Taylor, S., David, J., Dew, A., & Watson, J. (2024). The role of microboards in enhancing quality of life for children with intellectual disability and their families. *Journal Of Policy And Practice In Intellectual Disabilities*, *21*(1), 1-4. https://doi.org/10.1111/jppi.12474

Třešňák, P., & Třešňáková, P. (2024, listopad 07). *Homesharing v ČR: kořeny a cesta z Irska*. Homesharing v České republice: Sdílená péče o osoby s intelektovým znevýhodněním, Praha, Česká republika.

Varju, M. (2024). Homesharing: *Motivace hostitelů k zapojení se do projektu* [Diplomová práce, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta]. https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/193633/120488955.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Veřejný rejstřík a Sbírka listin: Ministerstvo spravedlnosti České republiky. (2024). Dostupné 8 listopad 2024, z https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=1255283&typ=UPLNY&sp=H4sIAAAAAAAAAKtWykvMTU0JSCwCUiWpRcVKVtHVStmplUpWQJmq1DIlHaWyxJzSVCA%252FuCA%252FJ%252FVI%250D%250Ab15%252BcYlCQVG%252BQkZ%252BbmpxRmJRZl66Um1sLQDFRMPxSwAAAA%253D%253D%250D%250A

Votoupal, M., Van Ewijk, H., & Musil, L. (Ed.). (2022). *Podpora příležitostí lidí s mentálním handicapem*. Karolinum.

What is a Microboard. (2024). Microboards Australia. Dostupné 13 listopad 2024, z https://microboards.org.au/microboards-community/what-is-a-microboard/

Zákon č. 108/2006 Sb., zákon o sociálních službách (2024). https://ppropo.mpsv.cz/zakon_108_2006

Příloha A Informovaný souhlas

MUNI PED Katedra speciální a inkluzivní pedagogiky

Informace o výzkumu

Název tématu a druh práce: Homesharing z pohledu hostitelských rodin, diplomová práce
Hlavní řešitel: Bc. Natálie Kubíčková
Vedoucí práce: PhDr. Mgr. Dana Zámečníková, Ph.D.
Pracoviště: Katedra speciální a inkluzivní pedagogiky, Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita, Brno

O čem je tento výzkumný projekt?

- Cílem výzkumu je zjistit jaké zkušenosti získali hostitelé díky poskytování služby homesharing, a to v období rozhodování o zapojení se do poskytování služby, období příprav a samotného poskytování. Výsledky získané ve výzkumném šetření budou využity k šíření povědomí o homesharingu, oslovování potencionálních hostitelů a podpoře těch stávajících.

Jak bude účast probíhat?

- Účastníka v průběhu výzkumu čeká rozhovor s hlavním řešitelem práce.
- Účastník se rozhovoru podrobí jednou. V případě potřeby dalších odpovědí může být účastník kontaktován i po ukončení rozhovoru telefonicky či e-mailovou cestou.
- Během rozhovoru bude pořízena audionahrávka, která bude následně zpracována (doslovné přepsání, interpretace dat, analýza). Zvukový záznam bude následně po provedení jeho přepisu smazán. Celý přepis rozhovoru nebude součástí diplomové práce, ale některé jeho doslovné části se mohou objevit v textu práce.

Co brání účasti v tomto výzkumu?
Účasti v tomto výzkumu může bránit nulová zkušenost s homesharingem a jeho poskytováním.

Jaké jsou výhody/odměna za účast v tomto výzkumu?
Účastí v tomto výzkumu přispějete vzniku diplomové práce, která bude sloužit k šíření povědomí o homesharingu mezi širokou veřejností, ve které se nacházejí potencionální budoucí hostitelé.

Jaké jsou nevýhody/rizika účasti v tomto výzkumu?
Nejsou shledány žádná rizika spojená s účastí ve výzkumu.

Jaké osobní údaje jsou v tomto výzkumném projektu sbírány?

- základní demografické údaje (např. věk, pohlaví, zaměstnání, vzdělání, rodinný stav),
- odpovědi z rozhovoru,
- audio nahrávky,
- kontaktní údaje (např. e-mail, telefon).

Jak budou osobní údaje zpracovávány?

- Získané údaje budou zpracovávány v tzv. pseudonymizované podobě. Na počátku realizace výzkumu Vám bude přiděleno unikátní označení (např. informant A, informant B, ...), pod kterým budou ukládána veškerá data ze sběru vzorků a dotazování. Soubor obsahující převod jména na dané označení umožňující propojení údajů bude mít k dispozici pouze hlavní řešitel projektu a bude uložen odděleně od ostatních dat.
- Nahrávky budou po pořízení přepsány do textové podoby a následně smazány, a to nejpozději do 6 měsíců od jejich pořízení. Jména a další údaje budou nahrazeny pseudonymy.

+ Formulář tohoto souhlasu bude vždy uložen odděleně od ostatních dokumentů

Jak dlouho budou osobní údaje uloženy?

MUNI PED Katedra speciální a inkluzivní pedagogiky

Vaše osobní údaje budeme uchovávat pouze po dobu psaní závěrečné práce, poté bude kódovací klíč nenávratně smazán a tím budou získané údaje anonymizovány, tj. převedeny do podoby, která neumožňuje Vaši identifikaci.
Vaše kontaktní údaje (e-mail, telefon, ...) budou použity pouze pro účely tohoto projektu a po odevzdání závěrečné práce budou smazány.

Povinně poskytované informace dle Obecného nařízení o ochraně osobních údajů (EU 2016/679, GDPR)
Vaše osobní údaje budeme zpracovávat na základě Vámi uděleného souhlasu pro účely výzkumu v oblasti speciální pedagogiky.
Správce osobních údajů: Bc. Natálie Kubíčková, Poříčí 623/7, 603 00 Brno, 554050@mail.muni.cz
Kontakt na pověřence pro ochranu osobních údajů Masarykovy univerzity: poverenec@muni.cz
Vaše práva v souvislosti se zpracováním osobních údajů:

- požadovat přístup k osobním údajům týkajícím se Vaší osoby, jejich opravu nebo výmaz, popřípadě omezení zpracování;
- podat stížnost dozorovému orgánu (Úřad pro ochranu osobních údajů, www.uoou.cz) v případě, že se domníváte, že zpracování osobních údajů probíhá v rozporu s právními předpisy;
- souhlas se zpracováním osobních údajů udělený níže kdykoliv odvolat, aniž by za to hrozila jakákoliv sankce či znevýhodnění, a to oznámením na kontaktní údaje správce osobních údajů. Zákonnost zpracování údajů před odvoláním souhlasu tím není dotčena.

Je účast v tomto výzkumu povinná?
Účast na výzkumu je zcela dobrovolná a máte právo odstoupit z výzkumu bez udání důvodu, a to až do druhého dne od provedení rozhovoru.

Kde se dozvědět více?
Pokud máte jakékoliv doplňující dotazy ohledně tohoto výzkumu, můžete se obrátit na hlavního řešitele výzkumu na telefonním čísle +420 606 617 664 nebo na univerzitní e-mailové adrese 554050@mail.muni.cz

Masarykova univerzita | Pedagogická fakulta
Katedra speciální a inkluzivní pedagogiky
Poříčí 9 | 603 00 Brno
www.ped.muni.cz/specped

2

MUNI PED Katedra speciální a inkluzivní pedagogiky

Souhlas s účastí ve výzkumu a zpracováním osobních údajů

Na základě výše uvedených informací:

- **Souhlasím** s účastí v uvedeném výzkumném projektu Homesharing z pohledu hostitelských rodin.
- **Souhlasím** s výše uvedeným zpracováním osobních údajů pro výzkumné účely.

** nehodící se škrtněte*

Jméno a příjmení: .....

Podpis: .....

V ..... dne: .....

Za výzkumný tým:

Jméno a příjmení: .....

Podpis: .....

V ..... dne: .....

Jeden výtisk tohoto souhlasu obdrží účastník/účastnice a jeden si ponechá výzkumný tým.

Masarykova univerzita | Pedagogická fakulta
Katedra speciální a inkluzivní pedagogiky
Poříčí 9 | 603 00 Brno
www.ped.muni.cz/specped

3

Příloha B Tazatelské otázky pro rozhovor

Tazatelské otázky pro HOSTITELE

Úvodní otázka:

1. Co pro Vás znamená, když se řekne homesharing?
2. Poskytujete homesharing pouze Vy nebo jste se přihlásili jako pár / rodina?
3. Jak dlouho poskytujete homesharing?
4. Kdy jste začali s přípravou?
5. Kdy Vám bylo přiřazeno dítě?

Hlavní otázky:

1. Jak jste se dozvěděl/a o homesharingu?
2. Jaké zkušenosti jste měl/a s lidmi s postižením před homesharingem?
3. Jak vypadalo období, ve kterém jste se rozhodoval/a o zapojení se do homesharingu? Co jste prožíval/a?
4. Z jakých důvodů jste se rozhodli stát se hostiteli v homesharingu?
5. S jakým očekáváním jste s homesharingem začínal/a?
6. Jak homesharing přispívá k Vašemu osobnímu rozvoji?
7. Jak ovlivňuje poskytování homesharingu váš rodinný život?
8. Jak ovlivňuje poskytování homesharingu váš profesní život?
9. Jaký vztah máte s pečující rodinou?
10. Jaký vztah máte s Vaším homesharingovým dítětem?
11. Jak homesharing ovlivnil či ovlivňuje Vaše ostatní vztahy?
12. Jaké podpory se vám dostává ze strany homesharingového týmu?
13. V jakých situacích je pro Vás důležitá podpora od homesharingového týmu či pečující rodiny?
14. Jak se během poskytování homesharingu měnily Vaše potřeby?
15. Co byste označil/a jako slabá místa homesharingu?
16. Jaké změny pro zlepšení byste navrhl/a?

Ukončovací otázky:

Chtěl/a byste ještě něco dodat nebo něco již řečeného zdůraznit?

Chtěl/a byste se na něco zeptat Vy?

Tazatelské otázky pro HOSTITELE v procesu párování

Úvodní otázka:

1. Co pro Vás znamená, když se řekne homesharing?
2. Poskytujete homesharing pouze Vy nebo jste se přihlásili jako pár / rodina?
3. Jak dlouho poskytujete homesharing?
4. Kdy jste začali s přípravou?
5. Kdy Vám bylo přiřazeno dítě?

Hlavní otázky:

1. Jak jste se dozvěděl/a o homesharingu?
2. Jaké zkušenosti jste měl/a s lidmi s postižením před homesharingem?
3. Jak vypadalo období, ve kterém jste se rozhodoval/a o zapojení se do homesharingu? Co jste prožíval/a?
4. Z jakých důvodů jste se rozhodli stát se hostiteli v homesharingu?
5. S jakým očekáváním se do homesharingu zapojujete?
6. Popsal/a byste mi prosím, jak probíhá proces párování, ve kterém se právě nacházíte?
7. Jak homesharing přispívá k Vašemu osobnímu rozvoji?
8. Jak myslíte, že poskytování homesharingu ovlivní Váš rodinný život?
9. Jak myslíte, že poskytování homesharingu ovlivní Váš profesní život?
10. Jaký vztah máte s pečující rodinou?
11. Jaký vztah máte s Vaším homesharingovým dítětem?
12. Jak homesharing ovlivnil či ovlivňuje Vaše ostatní vztahy?
13. Jaké podpory se vám dostává ze strany homesharingového týmu?
14. V jakých situacích je pro Vás důležitá podpora od homesharingového týmu či pečující rodiny?
15. Co byste označil/a jako slabá místa homesharingu?
16. Jaké změny pro zlepšení byste navrhl/a?

Ukončovací otázky:

Chtěl/a byste ještě něco dodat nebo něco již řečeného zdůraznit?

Chtěl/a byste se na něco zeptat Vy?